БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-ЙИЛ ЧИҚИШИ
№ 52 (1314)
11 МАРТ
ЧОРШАНБА
1959 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ МЕҲНАТКАШЛАРНИ ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ИШИГА ЖАЛБ ҚИЛИШНИНГ КАТТА УМУМХАЛҚ ВА ДАВЛАТ АҲАМИЯТИ БОРЛИГИНИ ҲИСОБГА ОЛИБ, МАҲАЛЛИЙ ПАРТИЯ ВА СОВЕТ ОРГАНЛАРИГА БУ ТАДБИРНИНГ МУҲИМЛИГИНИ АҲОЛИ ОРАСИДА КЕНГ ТУШУНТИРИШ ИШЛАРИНИ ОЛИБ БОРИШ ВАЗИФАСИНИ ТОПШИРДИЛАР.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲАММА ИШЧИЛАР, КОЛХОЗЧИЛАР ВА СОВЕТ ЗИЁЛИЛАРИ БУ ТАДБИРЛАРНИ МАЪҚУЛЛАБ КУТИБ ОЛАДИЛАР ВА УНИ АМАЛГА ОШИРИШДА АКТИВ ҚАТНАШАДИЛАР, ДЕБ ҚАТЪИЙ ИШОНЧ БИЛДИРДИЛАР.

Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришга—кенг йўл!

Коммунистик партия раҳбарлик қилаётган совет халқи мамлакатимиз тараққиётининг янги даврига—коммунистик жамият қурилишини кенг авж олдириб юбориш даврига қадам қўйди. КПСС XXI съездининг тарихий қарорлари билан қуролланган Ватанимиз меҳнаткашлари етти йиллик топшириқларини бажаришга зўр кўтаринки руҳ билан киришдилар.

Мамлакатимизда коммунистик жамият қурилишини кенг авж олдириб юбориш программаси белгиланган етти йиллик план вазифаларини амалга оширишда ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш ғоят катта роль ўйнайди. Шу сабабли ҳам партия XXI съездининг қарорларида корхоналарни ҳамда саноат тармоқларини ихтисослаштириш ва ишлаб чиқаришни кооперативлаштиришни тағин ҳам яхшилаш зарурлиги алоҳида қайд қилиб ўтилади. Съезд фақат саноатдагина эмас, шу билан бирга халқ хўжалигининг бошқа тармоқларида, чунончи транспортда, қурилишда, ремонт ишларида ва бошқа соҳаларда ҳам ихтисослаштиришни амалга ошириш зарур ва лозим деб кўрсатди.

Партия Марказий Комитетининг ташаббуси билан саноат ва қурилишни бошқариш қайта ташкил этилгач, идорачилик тўсиқлари йўқотилиб, ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни кенг равишда амалга ошириш учун ғоят қулай имкониятлар вужудга келди. Иқтисодий-маъмурий районлар бўйича Халқ хўжалик кенгашлари тузилгач, бу соҳада бизнинг областда ҳам бир қатор муҳим тадбирлар амалга оширилди. Чунончи, илгарилари пахта тозалаш саноати учун асбоб-ускуналар тайёрлаш тўртта корхонага сочиб юборилган эди. Бу эса ўз навбатида ишлаб чиқариш процессларини кенг равишда механизациялаш ва автоматлаштириш, янги техника ва прогрессив технологияни жорий қилиш имконини бермас эди. Эндиликда маҳсулотнинг ана шу турларини тайёрлаш битта корхонада—«Ташхлопкомаш» заводида марказлаштирилди. Натижада ана шу соҳада иш олиб бораётган инженер-техник ходимларни бир ерга тўплаш ҳамда уларнинг куч-ғайрати ва ижодий ташаббусини машиналар конструкциясини тағин жам такомиллаштиришга сафарбар қилиш учун, ишлаб чиқариш процессларининг янада мукаммал технологиясини жорий этиш учун жуда қулай имкониятлар вужудга келди. Ҳали яқиндагина ҳар бир корхона ўзи учун керакли электрод ва метизларни ўз кучи билан ярим кустарь усулда тайёрларди. Бунда маҳсулот сифати кўнгилдагидай бўлмас, унинг таннархи эса жуда қимматга тушарди. Ана шулар ҳисобга олиниб, Янгийўлда метизлар ишлаб чиқарадиган ихтисослаштирилган завод, «Чирчиксельмаш» заводи ҳузурида эса электрод тайёрлайдиган махсус цех ташкил этилди.

Худди шунингдек пойафзал ва тикувчилик корхоналарини ихтисослаштириш соҳасида ҳам бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Буларнинг ҳаммаси область саноатини юксалтиришда, ҳеч шубҳасиз, жуда катта роль ўйнади.

Халқ хўжалиги ягона план асосида ривожлантирилаётган бизнинг мамлакатимизда ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни кенг равишда амалга ошириш учун ҳамма шарт-шароитлар мавжудлир. Ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва корхоналар ўртасида иқтисодий алоқаларни кенгайтириш ишлаб чиқариш процессларинг тағин ҳам такомиллаштириш учун, фан ва техника ютуқларини ҳамда илғорлар тажрибасини жорий этиш учун ғоят катта истиқболларни очиб беради. Бу тадбир корхоналар техника-иқтисодий кўрсаткичларини яхшилайди, маҳсулот ишлаб чиқаришни кескин кўпайтиради ва тайёрланаётган маҳсулот сифатини яхшилаб, унинг таннархини камайтиради. Лекин шунга қарамай, Тошкент Совнархози бу соҳада ўзи бошлаган ишларни баъзан охиригача олиб бормаётир. Жумладан, машинасозлик заводлари қуюв цехларини ихтисослаштириш ҳалигача тўла тугаллангани йўқ.

Бу ерда шуни алоҳида қайд қилиб ўтиш керакки, корхоналараро ҳамда иқтисодий районлараро кооперацияни ташкил этиш соҳасида айниқса жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Масалан, «Ташсельмаш» заводи ҳозирга қадар «Алтайсельмаш» ва Барнаул комбайн заводларига чўян қуйилмалар, Олмаота механика заводига эса пўлат қуйилмалар етказиб бераётир. Айни вақтда эса Тошкент заводлари турли хил қуйилмаларни «Чирчиксельмаш» заводидан олмоқдалар. Бу эса ўз навбатида ортиқча юк ташиш учун давлатнинг жуда катта маблағларининг бекорга сарф бўлишига сабаб бўлмоқда. Худди шундай аҳволни «Подъёмник», Октябрь революцияси номли, «Таштекстильмаш» ва бошқа корхоналарда ҳам кўриш мумкин. Республика Госплани ва Тошкент Халқ хўжалик кенгаши давлат манфаатларига, халқ манфаатларига жиддий путур етказаётган бу камчиликларни батамом тугатиш ҳамда корхоналар ва иқтисодий районлар ўртасида кооперацияни рационал ташкил этиш учун зарур чораларни кўришлари керак.

Етти йилликнинг улуғвор вазифаларини муваффақият билан амалга ошириш манфаатлари ўз навбатида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни имкони борича кенг жорий этишни талаб қилади. Шуни унутмаслик керакки, корхоналарни ихтисослаштириш ва улар ўртасида алоқаларни кенг йўлга қўйиш ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг иқтисодий жиҳатдан мақсадга энг мувофиқ формаларидир. Ана шу формаларни биз қанчалик кенг жорий этсак ишлаб чиқариш қувватларидан шунчалик тўлароқ фойдаланамиз, маҳсулотни кенг миқёсда кўплаб тайёрлаш ва ишлаб чиқаришни оммавий поток усулига кўчиришни ривожлантириш учун шунчалик катта имкониятларга эга бўламиз. Шу сабабли ҳам Тошкент Совнархози ҳар қайси корхона ишлаб берадиган маҳсулотнинг номенклатурасини имкони борича камайтириш ҳамда шу йўл билан завод ва фабрикаларни янада ихтисослаштириш ва кооперацияни мақсадга мувофиқ ташкил этишга эришиш мақсадида деталлар, узеллар ва буюмлар тайёрлашни корхоналар ўртасида рационал тақсимлаб бериш каби масалалар билан жиддий равишда шуғулланмоғи лозим. Иш кооперация бўйича ташкил этилганида, маълумки, бир корхонанинг иши бевосита иккинчи бир корхонанинг ишига боғлиқ бўлади. Шу сабабли маҳаллий партия ва совет ташкилотлари кооперация бўйича маҳсулот етказиб бериш планларининг белгиланган муддатларда бажарилиши устидан қаттиқ контроль ўрнатишлари, бу соҳада корхона раҳбарларининг масъулиятини ҳар қачонгидан ҳам оширишлари зарур.

Мамлакат халқ хўжалигини ривожлантириш юзасидан партия XXI съезди белгилаб берган ғоят катта программани шараф билан бажариш ўз навбатида ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш қай даражада ривожлантирилажагига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Халқ хўжалигида ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришни изчиллик билан кенг жорий қилмасдан туриб, биз социалистик экономикамизни ривожлантириш соҳасида партия томонидан қўйилган вазифаларни муваффақиятли ҳал қилаолмаймиз. Шу сабабли ҳам маҳиллий партия ва совет ташкилотлари кенг миқёсда ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш йўлини қатъий суратда амалга оширишлари керак. Социалистик экономикани тағин ҳам юксалтириш манфаатлари, давлат ва халқ манфаатлари шуни талаб қилмоқда.

КПСС делегацияси Варшавага келди

ВАРШАВА, 9 март. (ТАСС). Польша Бирлашган ишчи партиясининг III съездида қатнашадиган Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегацияси бугун Варшавага келди. Делегация состави КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси ва Марказий Комитет секретари ўртоқ Н. Г. Игнатов, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат, Грузия КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ В. П. Мжаванадзе. КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолигига кандидат Украина КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, КПСС Рязань область комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. Н. Ларионов, Белоруссия КП Витебск область комитетининг биринчи секретари ўртоқ В. Е. Лобанокдан иборат.

СССР нинг Польша Халқ Республикасидаги элчиси П. А. Абрасимов Польша — Совет чегарасидан делегацияга ҳамроҳ бўлиб борди.

Бош вокзалда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси делегациясини Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари В. Гомулка, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари А. Завадский, И. Лога—Совинский, Э. Охаб, Польша Бирлашган ишчи партияси Марказий Комитетининг масъул ходимлари, дипломатик корпус аъзолари кутиб олдилар.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Жамоат тартибини муҳофаза қилишда меҳнаткашларнинг иштироки тўғрисида

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети «Мамлакатда жамоат тартибини муҳофаза қилишда меҳнаткашларнинг иштироки тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда айтиладики, совет халқи хўжалик ва маданий қурилишнинг ҳамма соҳаларида катта муваффақиятларга эришди. Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги йилдан йилга тўхтовсиз ошиб бормоқда. Партия, ҳукумат ва жамоат ташкилотлари аҳолини коммунистик руҳда тарбиялаш соҳасида жуда катта ишлар қилаётганликлари туфайли, бизнинг мамлакатимизда жиноий ишлар кескин равишда камайди ва социалистик қонунчилик анча мустаҳкамланди. Совет гражданларининг катта кўпчилиги социалистик қурилишнинг турли участкаларида фидокорона меҳнат қилмоқда, ўзининг ижтимоий бурчига ҳалол муносабатда бўлмоқда, совет қонунларини муқаддас билиб, бу қонунларга риоя қилмоқда ва социалистик жамият қонунларини ҳурматламоқда.

Бироқ, шу билан бир қаторда бизнинг совет жамиятимизда ижтимоий ахлоқ нормаларига риоя қилмасдан, жамоат жойларида маст бўлиб юраётган, безорилик ва бошқа ножўя ҳаракатлар қилаётган шахслар ҳали ҳам бор.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети шуни қайд қилдиларки, тартибни бузувчиларга жамоатчилик таъсири ўтказишнинг жуда катта кучидан етарли равишда фойдаланилмаётганлиги жамоат тартибини бузувчиларга қарши курашни ташкил этишдаги жиддий нуқсондир. Айрим шахсларнинг ножўя ҳаракатлари ишчилар, колхозчилар, хизматчилар, студентлар ва ўқувчиларнинг йиғилишларида камдан-кам муҳокама қилинади, коллектив судига олиб чиқилмайди.

Ҳозирги вақтда меҳнаткашларнинг онглилиги ва сиёсий активлиги ўсган ва совет демократияси янада ривожланиб бораётган вазиятда, жамоат тартибига зид бўлган, ахлоқсизлик ҳаракатларига қарши кураш фақат маъмурий органлар томонидангина олиб борилиб қолмасдан, шу билан бирга, асосан меҳнаткашларни ва жамоат ташкилотларини мамлакатда жамоат тартибини муҳофаза қилиш ишига кенг жалб қилиш йўли билан олиб борилиши лозим. Бу соҳада милицияга кўмаклашувчи ёшлар бригадаларининг, комсомол штабларининг, кўнгилли отрядларнинг иш тажрибалари ҳамда жамоат тартибини сақлашда меҳнаткашларни актив қатнаштиришнинг бошқа формалари рағбатлантиришга арзийдиган тажрибалардир.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети бу ижобий тажрибани умумлаштириб жамоат тартибини муҳофаза қилишга меҳнаткашларни кенг равишда жалб қилиш мақсадида корхоналарда, қурилишларда, транспортда, муассасаларда, совхозларда, колхозларда, ўқув юртларида ва уй бошқармаларида жамоат тартибини муҳофаза қилувчи кўнгилли халқ дружиналари тузиш тўғрисида меҳнаткашлардан тушган жуда кўп таклифларни қабул қилдилар.

Қарорда айтиладики, жамоат тартибини муҳофаза қилувчи кўнгилли халқ дружиналарига партия ва совет органларининг, касаба союз, комсомол ташкилотларининг вакилларидан ва дружиналарнинг айрим командирларидан иборат район (шаҳар) штаблари раҳбарлик қилади. Дружиналарнинг шахсий состави ихтиёрийлик принципига қаттиқ риоя қилган ҳолда илғор ишчилар, хизматчилар, колхозчилар, студентлар, ўқувчилар ва пенсионерлардан тузилади.

КПСС Марказий Комитети ва Министрлар Совети партия ва совет органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотлари олдига ўқувчиларга, студентларга ва ёшларга мактабда, ўқув юртида, оилада, кўчада ва жамоат жойларида интизомга ва ахлоқ қоидаларига қаттиқ риоя қилишни ўргатиб, шунга одатлантиришни, улар учун совет қонунларини тегишли формада тушунтириб беришни ташкил этишни таъминлайдиган зарур чоралар кўриш вазифасини қўйдилар.

Ички ишлар муассасалари, прокуратура, юстиция ва суд органлари зиммасига шу қарорга биноан жамоат тартибига зид ҳаракат қилувчилар билан курашни кучайтириш, жамоат тартибини қасддан бузувчилар устидан бевосита корхоналарда, қурилишларда, совхозларда, колхозларда, зарур бўлган ҳолларда жамоат қораловчилари иштироки билан очиқ судлар ўтказиш тартибини жорий қилиш вазифаси юклатилди. Мазкур органлар кўнгилли халқ дружиналарининг ўз ишларини бажаришларида бу дружиналарга бутун чоралар билан ёрдам кўрсатишлари зарур.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети кўнгилли халқ дружиналари тўғрисидаги муваққат низом лойиҳасини маъқулладилар ҳамда иттифоқчи республикалар коммунистик партиялари Марказий Комитетларига ва Министрлар Советларига лойиҳани маҳаллий шароитни ҳисобга олиб, тасдиқлашни топширдилар.

Кўнгилли халқ дружиналари тўғрисидаги мувақкат низом лойиҳасида айтиладики, кўнгилли халқ дружинасига, қоида тариқасида, ёши 18 дан кам бўлмаган СССР гражданлари ўзлари ишлаб турган ёки яшаб турган жойларидаги касаба союз, комсомол комитетларига ёки бошқа жамоат ташкилотларига берган шахсий аризалари асосида ҳамда ўзларининг иш жойларидаги коллектив йиғилишининг тавсияси билан қабул килинадилар.

Жамоат тартибини муҳофаза қилиш, безорилик билан курашиш, шунингдек жамоат ташкилотларининг аҳоли орасида социалистик жамият қоидаларига риоя қилишни тушунтириш ишларини олиб боришда қатнашиш дружиналарнинг асосий вазифасидир.

Халқ дружиналари ўзларининг ҳамма ишларида совет қонунларининг талабларига амал қиладилар, шу қонунлар билан муҳофаза қилинадилар ва ўз ишларини жамоат ташкилотлари ҳамда маъмурий органлар билан маҳкам алоқада олиб борадилар.

Дружиначиларга гражданларнинг шаъни ва иззат-ҳурматини муҳофаза қилиш, жамоат тартибининг бузилишига йўл қўймаслик учун зарур чоралар кўриш, тартибни бузувчиларга, аввало, сазо бериш ва огоҳлантириш йўли билан таъсир ўтказиш вазифаси юкланади. Дружиначилар ўз вазифаларини ишдан бўш вақтларида адо этадилар ҳамда уларнинг гувоҳномаси ва дружиначи тақиб юрадиган значоги бўлади.

Мувақкат низом лойиҳаси билан кўнгилли халқ дружиналарининг структураси, уларнинг ҳуқуқлари ва вазифалари, шунингдек дружиначининг вазифалари ва ҳуқуқлари белгилаб берилди.

* * *

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети меҳнаткашларни жамоат тартибини муҳофаза қилиш ишига жалб қилишнинг катта умумхалқ ва давлат аҳамияти борлигини ҳисобга олиб, маҳаллий партия ва совет органларига бу тадбирнинг муҳимлигини аҳоли орасида кенг тушунтириш ишларини олиб бориш вазифасини топширдилар.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети ҳамма ишчилар, колхозчилар ва совет зиёлилари бу тадбирларни маъқуллаб кутиб оладилар ва уни амалга оширишда актив қатнашадилар, деб қатъий ишонч билдирдилар.

А. С. Попов туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига диплом таъсис этилди

СССР Марказий радиоклуби улуғ рус олими ва радио ихтирочиси А. С. Попов туғилган куннинг 100 йиллигини нишонлаш юзасидан махсус диплом таъсис этди.

Диплом СССР даги ва жаҳоннинг бошқа мамлакатларидаги қисқа тўлқинчиларга 1959 йилда Совет Иттифоқининг 100 та ҳаваскорлик радиостанциялари билан, шу жумладан Александр Степанович Попов туғилган Свердловск областидаги беш станция билан икки томонлама алоқа боғлаганлик учун берилади.

(ТАСС).

ЕТТИ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Ғайратингга балли, Фотимахон

Қорачадан келган, истараси иссиққина ёш бир қиз комбинат эшиги олдида сменадан ишни тугатиб шўх кулгилар билан гурунглашиб, чиқаётган қувноқ қиз-жувонларга ҳавас билан қараб турарди. Унинг юраги тўлқинланиб кетди ва мулойимгина кўринган бир рус аёлини тўхтатиб, «мен ҳам шу комбинатга ишга кирсам бўлармикан», деб юборганини ўзи ҳам билмай қолди. Аёл уялибгина турган қизнинг қўлларини маҳкам қисиб, «ишлашга иштиёқинг бўлса, албатта бўлади, сингилим» деб кулимсиради ва уни кадрлар бўлимига бошлаб кетди. Бу ёш қиз Фотимахон Кабирова эди.

Авваллари Фотимахон кишилар эгнидаги турли-туман гул босилган чиройли кўйлакларни кўрганида: «Қўл-кўзи дард кўрмагурлар, қани энди мен ҳам шу ишларга ўз ҳиссамни қўша олсам» дер эди. Шунга кўра у, газмолга гул босиш фабрикасида ишлашни орзу қиларди.

Мана, унинг ардоқлаган орзулари тонгдаги қуёш нуридай рўёбга чиқди. У, газламани гул босишга тайёрлаб берувчи цехда нафтолловчи машинист Вера Игнатовага тахланаётган газламани кузатувчи шогирд бўлиб ишга кирди.

Қобилиятли меҳнатсевар қиз ўз ишини тезда пухта эгаллаб олди ва меҳнатда янги-янги муваффақиятларни қўлга кирита бошлади. Кўп ўтмай, уни нафтолловчи машинага машинистликка ўтказишди. Ана шу постда у 10 йилдан бери муттасил ишлаб келмоқда. Меҳнатда намуна кўрсатгани, актив жамоатчилиги ва камтарлиги сабабли Фотима шонли Коммунистик партиямиз сафига қабул қилинди.

— Мен ўз сменамда бракка йўл қўймасликка ҳаракат қиламан, — дейди у. — Нафтолланаётган газмолни нормал қуритиб бериш гул босиш цехида гулларнинг аниқ ва равшан чиқишининг гаровидир. Шунга кўра мен нафтолланаётган газламани доимо яхши қуритишга ҳаракат қиламан. Газлама четларининг қаватланиб қолиб, бракка чиқмаслиги учун лозим келган ўринда газмолга текислаб тортиб турувчи распорка қўяман. Бу распорка қўйилмаса, баъзи тешикчалар ёки чоклар роликлардан ўтаётганда илиниб қолади ва газлама узилиб, иш тўхтаб қолади. Шу сабабли доимо зийрак бўлиш керак.

Роликка ўралган газлама тугалишига яқин Фотимахон эпчиллик билан газламани бўшатади ва янги роликдаги газламани улаб юборади. Натижада, машина тўхтамай ишлаб кетаверади. Ана шундай қилиб Фотимахон бир кунда нормадаги 300 бўлак ўрнига 500-550 бўлак ва баъзан 600 бўлакка ҳам етказиб газламани қўлдан ўтказмоқда. Бу, 24 минг метр газламани нафтоллаш демакдир. Буни кўрган коллектив «ғайратингга балли, Фотимахон» демоқда.

Шу кунларда Фотимахон ойлик планни 170-180 процентга етказиб бажараётир. Фотимахон Кабирова фақат илғор ишчи бўлиш билан чекланиб қолмай, балки актив жамоатчи ҳамдир. У доимо ишчилар билан ҳамнафас. У, ўз цехида агитатор, касаба союз ташкилотида маиший комиссиянинг аъзосидир. Фотима меҳнатда илғорлиги ва жамоат ишларидаги активлиги сабабли коллективнинг ҳурматини қозонди. Шунга кўра Фотима Кабировани ўтган сайловларда фабрика коллективи шаҳар Советига депутат қилиб сайлаган эди. У, сайловчиларнинг ишончини шараф билан оқлади. Шу сабабли ҳам газмолга гул босиш фабрикасининг коллективи яқинда уни яна шаҳар Советига депутат қилиб сайлади.

Шу кунларда Фотима Кабирова Тошкент тўқимачилик комбинатининг барча ишчилари қатори етти йиллик планни муваффақиятли бажариш учун ҳар қачонгидан ҳам зўр ғайрат билан ишлаётир.

Карима РЎЗИЕВА.

Н. С. Хрушчев ГДР президенти Вильгельм Пик ҳузурида бўлди

БЕРЛИН, 9 март. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев бугун Германия Демократик Республикаси президенти Вильгельм Пик ҳузурида бўлди. Н. С. Хрушчев президентни самимий, қардошларча табриклади. Улар ўртасида самимий суҳбат бўлди. Н. С. Хрушчев билан бирга Вильгельм Пик ҳузурида В. Ульбрихт, О. Гротеволь ва бошқа расмий кишилар ҳам бўлди.

Совет ҳукумати бошлиғига Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. А. Зорин ва СССРнинг ГДРдаги элчиси М. Г. Первухин ҳамроҳ бўлиб бордилар.

Н. С. Хрушчев Катта Берлин магистратига борди

БЕРЛИН, 9 март. (ТАСС). СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев ўз ҳамроҳлари — СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. А. Зорин ва СССР нинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси М. Г. Первухин билан бирга бугун Катта Берлин магистратига борди. Совет ҳукумати бошлиғининг шаҳар ратушаси биноси олдида тўпланиб турган Германия Демократик Республикаси пойтахтининг минглаб аҳолиси билан учрашуви — Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси халқлари ўртасида йил сайин мустаҳкамланиб бораётган дўстликни, совет халқи ва унинг ҳукуматининг Берлиндаги аҳволни нормаллаштириш йўлидаги тўхтовсиз ҳаракатлари учун берлинликларнинг уларга бўлган ҳурмат ва миннатдорчилик туйғуларини ифодаловчи ёрқин намойишга айланди.

Ратуша олдида тўпланиб турган кишилар Н. С. Хрушчевни қизғин қарсаклар билан табриклайдилар. У биноaccess кириб борди, бу ерда уни Катта Берлин обер-бургомистри Ф. Эберт, демократик партиялар Берлин ташкилотларининг раислари, магистрат аъзолари кутиб оладилар.

Ф. Эберт Н. С. Хрушчевни Катта Берлин аҳолиси ва депутатлар шаҳар мажлиси номидан табриклайди.

Сўнгра Н. С. Хрушчев ҳурматли меҳмонлар дафтарига — «Германия Демократик Республикаси пойтахтининг олтин дафтари»га қуйидаги сўзларни ёзиб қолдиради:

Германия Демократик Республикасининг пойтахти — Катта Берлин магистратига келиш ҳақидаги таклифни мен жуда хурсанд бўлиб қабул қилдим.

Берлиннинг бутун аҳолиси оккупацион режим қолдиқларидан халос бўладиган ва ўзининг бутун кучларини шаҳар хўжалиги ҳамда маданиятини тинч ривожлантиришга бағишлай оладиган вақт яқин қолди, деб ишонч билдираман.

Катта Берлин магистратига социалистик қурилиш соҳасида, шаҳар аҳолисининг фаровонлигини оширишда, янада тараққий этиш ва равнақ топишда муваффақият тилайман.

1959 йил 9 март.

Н. ХРУШЧЕВ.

Н. С. Хрушчев қисқача нутқида ўзининг Совет Иттифоқининг вакили сифатида ғоят шодлик билан кутиб олинаётганлиги учун ташаккур изҳор қилди. У таъкидладики, бундай кутиб олиш — совет халқига нисбатан самимий туйғуларнинг ифодасидир. Пировардида Н. С. Хрушчев Берлин аҳолисига янада муваффақиятлар ва герман-совет дўстлигининг мустаҳкамланишини тилади.

Шундан кейин Н. С. Хрушчев ратуша балконига чиқади. Минглаб кишилар уни қизғин табриклайдилар. «Фрейндшафт!», «Дўстлик!», «Ура!» деган хитоблар янграйди. Н. С. Хрушчев тўпланган кишиларга мурожаат қилиб, совет ва немис халқлари ўртасида дўстлик ва қардошларча алоқаларни мустаҳкамлаш зарурлиги тўғрисида гапиради.

Совет ҳукумати бошлиғининг бу сўзларига берлинликлар «Фрейндшафт!» сўзини уч марта такрорлаб жавоб берадилар.

Н. С. Хрушчев Германия социал-демократик партияси правлениесининг раиси Э. Олленхауэрни қабул қилди

БЕРЛИН, 9 март. (ТАСС). Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрушчев 9 мартда Берлиндаги Совет элчихонасида Германия социал-демократик партияси правлениесининг раиси Э. Олленхауэрни қабул қилди. Дўстона вазиятда ўтган суҳбат вақтида Германия билан сулҳ шартномаси тузиш, Ғарбий Берлин статуси, Ғарбий Берлинда оккупацион режимни тугатиш, Европада тинчлик ва хавфсизликни мустаҳкамлашга доир масалаларга тўхталиб ўтилди.

Суҳбат вақтида иккала томонда ҳам юқорида айтиб ўтилган ҳар хил проблемалар тинч асосда, музокаралар олиб бориш йўли билан ҳал этилиши лозим деган фикр ҳукмронлик қилди.

Суҳбатда СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. А. Зорин ва СССР нинг Германия Демократик Республикасидаги элчиси М. Г. Первухин ҳозир бўлдилар.

Берлин меҳнаткашларининг катта митинги

БЕРЛИН, 9 март (ТАСС мухбирлари). СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Берлинда бўлишига бағишланиб бугун демократик Берлиннинг энг катта зали «Вернер Зееленбиндер — халл»да Германия Демократик Республикаси меҳнаткашларининг катта митинги бўлди.

Катта халқ йиғилишлари ва партия съездлари ўтказиладиган ёруғ залга шаҳарнинг иккала қисмидан минглаб берлинликлар тўпланди. Президиум тепасида Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикасининг давлат байроқлари ўрнатилган. Бу байроқлар жаҳонда биринчи социалистик давлат билан Германия тарихида биринчи ишчи ва деҳқон давлатининг қардошларча бирлиги символидир. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети ва округ комитетларининг, Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг ва Демократик Германия Миллий фронтининг чақириғи билан бу ерга ишчи ва хизматчилар, ўқувчилар ва уй-рўзгор ишлари билан шуғулланувчи хотинлар ҳам келдилар. Шу бинога ёндош майдонлар ва кўчаларга ўн минглаб киши тўпланди. Бу майдон ва кўчаларга радио карнайлари ўрнатилган эди.

Н. С. Хрушчев, В. Ульбрихт, О. Гротеволь, Халқ палатаси президиумининг раиси И. Дикман, Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Ф. Эберт, А. Нейман, В. Штоф, А. Норден, Б. Лейшнер ва Германия Бирлашган социалистик партиясининг бошқа раҳбар арбоблари, Демократик Германия Миллий фронти Миллий кенгашининг раиси профессор Э. Корренс демократик партияларнинг раҳбарлари А. Бах, Г. Лох, Л. Больц, Э. Гольденбаум ва бошқалар залга кириб келганларида, митинг қатнашчилари ўринларидан туриб, уларни гулдурос овация билан табриклайдилар. Залда овация гулдурайди, Совет — Герман дўстлиги шарафига табрик сўзлари айтилади, «Ура!» садоси янграйди.

Митингни Демократик Германия Миллий фронти Миллий кенгашининг раиси Э. Корренс очади. У Берлин ва Германия Демократик Республикаси меҳнаткашлари улуғ Совет Иттифоқининг вакили — Н. С. Хрушчевни табриклаш билан фахрланганликлари ҳақида гапиради. Н. С. Хрушчевнинг визити Германия Демократик Республикасининг содиқ дўстларга эга эканлигини яна бир марта тасдиқлайди.

Э. Корренс Н. С. Хрушчевга сўз беради. Н. С. Хрушчев минбарга чиққанида йиғилиш қатнашчилари уни гулдурос овация ва табрик хитоблари билан кутиб оладилар.

Сўнгра ҳамма томонидан гулдурос қарсаклар билан кутиб олинган В. Ульбрихт нутқ сўзлади.

Н. С. Хрушчев ва В. Ульбрихтнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди. Уларнинг нутқлари қарсаклар билан, «Ура!», «Фрейндшафт!» («Дўстлик!») хитоблари билан, СССР ва Германия Демократик Республикаси ўртасидаги бузилмас дўстлик шарафига, Совет ҳукуматининг тинчликсеварлик сиёсати шарафига айтилган табрик сўзлари билан қайта-қайта бўлиниб турди.

Митинг тамом бўлади. Унинг қатнашчилари баланд руҳ билан [illegible] гимни «Интернационал»ни [illegible]лар.

А. ТЮ[illegible]
Вл. И[illegible]

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Съезд материалларини кенг пропаганда қилайлик

Барча саноат корхоналари, колхоз, совхозлар ва илмий муассасаларда бўлгани каби Белинский номидаги Тошкент кечки давлат педагогика институтининг ўқитувчи-профессорлар коллективи ва студентлари ҳам шу кунларда КПСС XXI съезди материалларини қунт билан ўрганмоқдалар.

Институт партия ташкилоти дирекция билан биргаликда съезд материалларини чуқур ўрганиш ва уни кенг пропаганда қилишнинг конкрет тадбирларини белгилаб чиқди. Ана шундан кейин дастлаб бутун коллективнинг съезд якунларига бағишланган умумий йиғилиши ўтказилди, сўнгра ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг съездда қилган доклади юзасидан сиёсий ахборот ва савол-жавоблар кечаси уюштирилди. Ҳозирги вақтда институт педагогларидан 43 киши съезд материалларини мустақил равишда, хизматчилар ва бошқа ходимлардан 27 киши махсус тўгарак ва сиёсий мактабларда ўрганмоқда.

Булардан ташқари институт партия бюросининг бошчилиги ва марксизм-ленинизм кафедрасининг ташаббуси билан ўқитувчилар учун съезд материалларини пропаганда қилиш юзасидан инструктаж ўтказилди. Ўқитувчилар ҳамма факультетларда ўртоқ Н. С. Хрушчев доклади, съездда бир овоздан қабул қилинган «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1959-1965 йилларга мўлжалланган контроль рақамлари» ва съезд резолюцияси ҳақида маҳаллий фактларга боғлаб мазмунли ҳамда қизиқарли лекциялар ўқимоқдалар, мароқли суҳбатлар ўтказмоқдалар. Бу соҳада айниқса ўқитувчилардан Бобожонов, Саидов, Ёқубов, Ибодов, Поспеев, Абрамова, Шестер ва Шодмонов ўртоқлар намуна кўрсатмоқдалар.

Шуни алоҳида қайд қилиб ўтиш керакки, институтнинг барча кафедраларида лекция ва семинар машғулотларини съезд материалларига боғлаб ўтказиш юзасидан конкрет планлар тузиб чиқилди. Шунингдек, съездда қабул қилинган ҳужжатларни ўрганиш ҳамма курсларнинг ўқиш жадвалига киритилди ва бу машғулотларни олиб бориш КПСС тарихи кафедрасининг юқори малакали ўқитувчилари ҳамда илмий ходимларига топширилди. Яқин кунларда ҳамма факультетларда «КПСС XXI съезди — коммунизм қурувчилар съезди» деган темада лекциялар ўтказишга пухта тайёргарлик кўрилмоқда.

Институт партия ташкилоти (секретари ўртоқ В. И. Маков) ва илмий Совети ўқитувчилар ва студентларнинг КПСС XXI съезди материалларини ўрганишга бағишланган илмий-назарий конференциясини ўтказишга қарор қилдилар. Шу йилнинг 13-14 мартида ўтказиш мўлжалланаётган бу конференцияда «1959-1965 йилларда СССР халқ хўжалигини ривожлантириш плани — мамлакатимизда коммунизм қуришни кенг авж олдириш планидир», «КПСС XXI съезди социализмдан коммунизмга ўтиш қонуниятлари ҳақида», «Етти йилликда Ўзбекистон ССР халқ хўжалигининг ривожланиши», «КПСС XXI съездининг қарорлари асосида халқ маорифини ривожлантириш вазифалари», «Етти йилликда физика фанлари соҳасида илмий-текшириш ишларининг асосий йўналиши» каби темалардаги докладлар тингланади. 16 — 21 мартда институтнинг физика-математика, табиёт, география, педагогика, тарих-филология факультетларида ҳам студентларнинг КПСС XXI съезди материалларини ўрганишга бағишланган назарий конференцияларини ўтказишга қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Бу конференцияларда етти йилликда Ўзбекистон ССРда халқ хўжалигини, шу жумладан пахтачиликни ривожлантириш перспективалари, халқ маорифи, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш, ўзбек совет поэзиясида коммунистик партия деган темалар юзасидан докладлар ўтказиш планлаштирилди.

Съезд материалларини кенг меҳнаткашлар оммаси ўртасида пропаганда қилиш масаласи ҳам институт партия ташкилоти ва дирекциясининг диққат марказида турибди. Шу муносабат билан меҳнаткашлар ўртасида ўтказиладиган лекция ва докладларнинг конкрет темалари ишлаб чиқилди ва амалий ишга киришилди. Чунончи ўқитувчилардан П. Крючков, Л. Абрамова, А. Грачев ўртоқлар «Таштекстильмаш» заводи ишчилари ўртасида корхона ҳаётига боғлаб қизиқарли лекция ва суҳбатлар ўтказмоқдалар. Тошкент шаҳар Фрунзе районидаги саноат корхоналарига ва Гулистон районидаги колхозларга бориб, съезд материаллари юзасидан кенг пропаганда ишлари олиб бораётган ўқитувчиларнинг хизмати тақдирга сазовордир.

Ш. АФЗАЛОВ.

Агитбригада чорвадорлар орасида

Юқори Чирчиқ районида КПСС XXI съезди қарорлари ва материалларини пропаганда қилиш тобора кенг тус олмоқда. Яқинда район партия комитетининг агитация ва пропаганда бўлими махсус агитбригада ташкил қилди. Агитбригада аъзолари район колхозларининг узоқ яйловларда жойлашган фермаларидаги чорвадорлар, шунингдек ғаллакорларга съезд қарорлари ва материалларини атрофлича тушунтирмоқдалар.

Жумладан, улар февралнинг сўнгги кунларида «Меҳнат бирлик», «III Интернационал», «Ўзбекистон», «Политотдел», Жданов номли, Свердлов номли ва Навоий номли колхозларнинг қирдаги чорвадорлари ҳамда ғаллакорлари орасида бўлдилар. Район партия комитетининг биринчи секретари ўртоқ Й. Иброҳимов чорвадорлар ва ғаллакорлар учун «КПСС XXI съездининг қарорлари ва район меҳнаткашларининг вазифалари» ҳақида доклад қилди. Колхозчилар мамлакатимизда коммунистик қурилишнинг улуғвор программасига бағишланган бу докладни зўр қониқиш билан тингладилар.

Агитбригада ихтиёрида киноустановка ва кутубхона, унинг составида эса врачлар ҳам бор. Агитбригада аъзолари колхозчилар ўртасида лекция, доклад ва суҳбатлар ўтказганларидан сўнг, кинофильм кўрсатилади.

А. НУРТОЕВ.

Етти йилликнинг биринчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажарайлик!

★ ☆ ★

Завод ёрдамга муҳтож

Саноат ва қурилишга раҳбарлик қилиш қайта ташкил этилгач, ишлаб чиқаришни кенг равишда ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш учун ғоят катта имкониятлар вужудга келди. Тошкент Халқ хўжалик кенгашининг машинасозлик саноати бошқармаси корхоналарни метизлар билан марказлаштирилган усулда таъминлаш мақсадида Янгийўл шаҳрида ихтисослаштирилган «Нормаль» заводини ташкил этди. Корхона коллективи дастлабки пайтларда учраган қийинчиликларни енгиб, маҳсулот ишлаб чиқаришни муваффақият билан ўзлаштирди.

Лекин шуни айтиш керакки, заводда тайёрланаётган маҳсулот таннархи жуда баланд. Масалан, бир тонна метизнинг сотиладиган баҳоси 1500 сўм бўлгани ҳолда, корхонанинг ўзига шу миқдордаги маҳсулот устама харажатлардан ташқари 1200 сўмга тушаётир. Дафъатан қараганда тайёрланган ҳар тонна метиз корхонага 300 сўм миқдорида фойда келтираётгандай бўлиб кўринади. Лекин масалага чуқурроқ қаралса, ҳақиқий аҳвол тамомила бошқача эканлиги ойдинлашади.

Корхонада ҳисоб-китоб ишларида кўпгина чалкашликлар бўлганлиги сабабли, ҳар тонна маҳсулот таннархи заводнинг ўзига қанчадан тушаётганлигини аниқ айтиш қийин. Тахминий ҳисобларга қараганда, бир тонна метиз заводга 2000 сўмдан ортиққа тушаётир. Қизиқ, тоннасини 1500 сўмдан сотаётган маҳсулот нега заводнинг ўзига 2000 сўмдан ортиққа тушаётир?

Корхонадаги ҳақиқий аҳвол билан чуқурроқ танишган киши бу саволга ҳеч қийналмай жавоб топа олади. Гап шундаки, корхона зарур инструментларни ўз кучи билан тайёрламайди, балки уларни Тошкентдаги корхоналарга буюради. Буларнинг ҳаммаси жуда катта харажат талаб этмоқда. Масалан, ўтган йили завод турли хил инструментлар олиш учун 600 минг сўм сарфлаган. Ваҳоланки, корхона шу муддат ичида бор-йўғи 400 минг сўмлик маҳсулот сотган. Бундан ташқари, металлни ташиш ва уларни қайта ишлаш, автомашиналардан фойдаланиш, юкчилар ҳамда автомашина ҳайдовчилари учун иш ҳақи тўлашга ҳам давлатнинг кўп миқдорда маблағи сарфланаётир.

Завод маъмурияти ўтган йилнинг ўрталарида инструментларни корхонанинг ўзида тайёрлашни ташкил этишга қарор қилган эди. Шу мақсадда махсус асбоб-ускуналар ҳам, жумладан металл чўзадиган машина олинган эди. Тўғри, бу машинанинг айрим камчиликлари бор эди. Лекин ишга астойдил киришилганида, уларни тугатиш ва машинани ўрнатиб ишга тушириб юбориш мумкин эди. Афсуски, бу агрегат шу пайтгача ҳам ремонт қилингани йўқ. Машинанинг ишлаши учун буғ керак, лекин у заводда тайёрланмайди. Шундан кейин уни гидролиз заводининг ТЭСидан олиб келишга қарор қилинди. Афсуски, бу соҳада бошланган иш траншея қазишдан нарига ўтмади.

Бу ерда Тошкент Халқ хўжалик кенгаши ва даставвал унинг машинасозлик саноати бошқармаси раҳбарлари адресига жиддий эътирозлар билдириш керак. Бошқарма шу пайтгача бу ёш корхонага лозим даражада эътибор бермай келаётир. Агар заводнинг цехлари зарур ускуналар ва хомашёлар билан ўз вақтида етарли миқдорда таъминланса, у ҳолда тайёрланаётган маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва унинг сифатини яхшилаш учун зарур имкониятлар вужудга келар эди. Халқ хўжалик кенгашининг раҳбарлари бу корхонага нисбатан ўзларининг нотўғри муносабатларини ўзгартиришлари керак.

Ишлаб чиқаришни ташкил этишда ҳам жиддий камчиликлар бор, кўп вақт ҳали у-ҳали бу етишмайди. Масалан, инструмент бўлмаганлиги сабабли пресс цехининг коллективи январь ойида 15 кун бекор туриб қолди. Ҳозир эса зарур инструментлар бор, бироқ хомашё етишмайди. Мавжуд хомашёдан эса тўғридан-тўғри фойдаланиб бўлмайди, аввал уни металл чўзувчи машинадан ўтказиш керак. Шу сабабли металл автомашиналарга ортилиб Тошкентга — «Ташсельмаш» ёки «Ўзбексельмаш» заводларига жўнатилади. Корхона вакиллари ўз заказларига нисбатан талабчан бўлмаганликлари учун металлни қайта ишлаш сифати талабга жавоб бермайди. Матрица сифати юқори бўлганида, битта матрицадан 2-3 сменада фойдаланиш мумкин. Ҳозир эса бир сменада 2 тадан матрица ишлатилаётир. Бу ерда шуни алоҳида кўрсатиб ўтиш керакки, ҳар бир матрица заводга 65 сўмга тушаётир. Смена давомида бир станок бир тонна метиз тайёрлаши ҳисобга олинса, ишдан чиққан 2 та матрица баҳоси—150 сўм маҳсулот таннархи елкасига юк бўлиб тушмоқда. Корхонада бундай станоклардан 8 таси ишлаб турибди.

Коллектив ўртасида социалистик мусобақани кенг авж олдириб юбориш каби муҳим масала билан корхона партия, касаба союз ва комсомол ташкилотлари жуда юзаки ва расмият учунгина шуғулланаётирлар. Тўғри, социалистик мусобақа юзасидан цехлараро тузилган шартномалар бор. Лекин уларнинг қандай бажарилаётганлигини ҳеч ким яхши билмайди. Деворий газеталар жуда камдан-кам чиқарилади, «Молния» ва «Жанговар варақа»лар эса мутлақо йўқ. Ваҳоланки, ана шу қурол воситаси билан илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш, мавжуд камчиликларни тугатиш соҳасида дуруст натижаларга эришиш мумкин.

Етти йилликнинг биринчи йили — 1959 йилда завод коллективи олдида катта вазифалар турибди. Корхона бу йил ўтган йилдагига қараганда икки баравар кўп маҳсулот тайёрлаши лозим. Бундан ташқари, маҳсулотнинг бир қанча янги турларини ишлаб чиқариш ўзлаштирилади. Бу вазифаларни шараф билан бажариш учун юқорида кўрсатиб ўтилган камчиликларни имкони борича қисқа муддат ичида тугатиш зарур. Бу соҳада Тошкент Халқ хўжалик кенгаши завод коллективига яқиндан ёрдам бериши, унинг талаб ва эҳтиёжларини ҳар тарафлама ўрганиб, корхонадаги камчиликларни тугатиш юзасидан зарур тадбирларни амалга ошириши керак.

Г. АЛЬМУҲАМЕДОВ,
Н. СУББОТИН,
«Тошкент ҳақиқати» ва «Ленинское знамя» газеталарининг рейдбригадаси.

Кимё машинасозларининг ташаббуси

Чирчиқдаги «Узбекхиммаш» заводининг коллективи ажойиб ватанпарварлик ташаббусини бошлади. Химия машинасозлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, кимё асбоб-ускуналари ишлаб чиқариш етти йиллик планини олти йилда бажаришга, 1965 йилга планлаштирилган меҳнат унумдорлиги даражасига эса 1961 йилдаёқ эришишга қарор қилдилар.

Корхона коллективи КПСС Марказий Комитети май Пленумининг кимё саноатини жадал суръатда ривожлантириш тўғрисидаги қарорини амалга ошира бориб, ишлаб чиқариш процессларини, даставвал оғир ва кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни механизациялаш ва автоматлаштиришга алоҳида эътибор бермоқда. Бир қатор цехлар реконструкция қилинаётир, кимё аппаратлари йиғадиган 3 та янги пролет қурилмоқда. Яқинда пўлат эритадиган электр печи ишга туширилди.

Коллективдан тушаётган рационализаторлик таклифлари кун сайин ошмоқда. Техниклардан Руденко ва Шуневич ўртоқлар кимё аппаратларининг компенсаторларини карусель станокларда тайёрлашни таклиф этдилар ва бу тадбирни ўзлари амалга оширдилар. Натижада шу участкада меҳнат унумдорлиги беш баравар ошди. Новаторлар етти йил мобайнида рационализаторлик таклифларини жорий қилиш ҳисобига давлатнинг 6 миллион сўмлик маблағини тежаб қолишга қарор бердилар.

Олинган мажбуриятни шараф билан бажариш учун бошланган кураш кенг қизиб кетди. Бунда Бородаченко, Абдуқодиров, Крюков ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригада аъзолари бутун коллективга намуна кўрсатиб ишламоқдалар. Шу йилнинг икки ойи мобайнида ўртоқ Бородаченко раҳбарлик қилаётган бригада аъзоларининг ўзигина пландан ташқари 200 минг сўмлик маҳсулот берди.

Л. ОЛИМОВ.

ИЛМИЙ МУАССАСАЛАРДА

Адабиётчи ва тилчилар ижоди

Ўзбекистон ССР Фанлар академияси А. С. Пушкин номли Тил ва адабиёт институтининг ўзбек совет адабиёти сектори ходимлари ўзбек совет адабиётшунослигининг муҳим масалалари устида иш олиб бормоқдалар.

Филология фанлари доктори И. Султонов, филология фанлари кандидатлари Ҳ. Ёқубов, Ҳ. Абдусаматов, А. Ҳайитметов ва бошқа илмий ходимлар «Ўзбек совет адабиёти тарихи очерки»ни ёзиб тугатдилар. «Очерк»нинг айрим қисмлари брошюра сифатида кенг ўқувчилар муҳокамасига тақдим қилинган эди, ҳозир у бир бутун ҳолда нашрга тайёрланмоқда.

Филология фанлари кандидатлари Ҳ. Абдусаматов ва Н. Раҳимов ўртоқлар «Ўзбек совет сатираси» устидаги тадқиқотларини давом эттирдилар. Филология фанлари кандидати М. Султонова Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон давлат халқ кутубхонаси ходимлари билан биргаликда ўзбек совет адабиётининг библиографиясини тузди ва уни нашрга тайёрлади.

Ўзбек фольклори секторининг илмий ходимлари декадага бағишлаб, икки томдан иборат «Ўзбек халқ эртаклари» тўпламини нашрга тайёрлади. Эртаклар рус ва ўзбек тилларида чиқди.

Ўзбек фольклори сектори илмий ходимлари томонидан нашрга тайёрланган «Ўзбек халқ достонлари»нинг II томи босилиб чиқди.

Фольклорчилар Адабиёт музейи илмий ходимлари билан биргаликда «Ўзбек халқ шоирларининг совет давридаги ижоди» тўпламини нашриётга топширдилар. Тўпламга Фозил Йўлдош ўғли, Эргаш Жуманбулбул ўғли, Ислом Назар ўғли, Пўлкан шоирларнинг совет даврида ижод этган асарлари кирган.

Фольклор ва диалектология секторларининг бир группа илмий ходимлари Самарқанд, Қашқадарё областидан ёдгорлик материаллари тўплаш учун экспедицияга борди. Бир ой давом этган экспедиция ҳар икки сектор илмий ходимлари учун бой материал берди. Улар ўзбек халқ шоирлари, эртакчи, қўшиқчилари оғзидан кўпгина қимматли материал ёзиб олдилар.

Аспирант Феруза Султонова Хоразм областида ўтказилган экспедицияда қатнашди. У хоразм халқ шоири ва бахшиларидан бир неча достон ва термалар ёзиб олди.

Шунингдек, илмий ходимлардан М. Алавия, М. Афзалов СССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг илмий ходими, филология фанлари кандидати А. А. Валитова билан биргаликда Мурод шоир Отабой ўғлидан «Алпомиш», «Зорлиқ билан Мунглиқ», «Қурбонхон», «Шаҳзода Ҳисом» каби янги достонларни ёзиб олдилар. Бу эса халқ оғзаки ижодининг янада ўсишига қўшилган қимматли ҳисса бўлди.

Адабиёт музейи коллективи олдида турган асосий вазифалардан бири адабиётимиз тарихини ёритишга ёрдам берадиган ҳужжат ва материалларни тўплаш, уларни ўрганиш, шу йўл билан музейни бойитишдир.

Яқинда музей илмий ходими, филология фанлари кандидати Холид Расулев маърифатпарвар демократ шоир Фурқат асарларининг илмий-критик текстини тайёрлаб, «Фурқатнинг ҳаёти ва ижоди ҳақида очерк» яратиш юзасидан бошлаган муҳим ишини тугатиб нашрга берди.

Ҳозирги замон ўзбек тили сектори ўзбек тилининг илмий грамматикасига доир материалларни тўплаб, «Ҳозирги замон ўзбек тили» номи билан нашр этди.

Ҳозир илмий ходимлар ўзбек тили қурилиши соҳасида махсус текшириш ишлари олиб бормоқдалар. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг корреспондент аъзоси Ҳ. Комилова «Сўз бирикмалари», филология фанлари кандидатлари, Ф. Камолов «Ҳозирги замон ўзбек адабий тили», Ғ. Абдураҳмонов «Қўшма гаплар», Ҳ. Ғозиев — «Ўзбек тили пунктуацияси тарихи» ва Т. Рустамов «Ёрдамчи сўзлар» устида ишламоқдалар.

Профессор В. В. Решетов таҳрири остида «Ўзбек диалектологиясидан материаллар» номли махсус тўплам чиқди. Бу тўпламга ўзбек тилининг айрим шеваларини текширишга ва ўзбек диалектологиясининг баъзи масалаларига оид сўнгги йилларда ёзилган бир қанча асарлар киритилган.

1957 йилда институт диалектологлари фольклор сектори ходимлари билан биргаликда, Самарқанд ва Қашқадарё областларида махсус экспедиция ўтказди. Экспедиция даврида Самарқанд область Ургут районидаги минг, уйшун, турк, калтатой шевалари; Қашқадарё областининг Китоб, Шаҳрисабз, Чироқчи ва Мироқи районларидаги барлос, кенагас, куччи, сарой, чуют уруғларининг шевалари юзасидан кузатиш ўтказиб, кўпгина қимматли диалектологик материаллар тўпладилар.

Институт лексикография соҳасида ҳам самарали иш олиб бормоқда.

Бундан ташқари, «Ўзбек тилининг изоҳли луғати»га материал ҳозирлашга ҳам киришилди. Филология фанлари кандидатлари С. Иброҳимов ва Н. Маматов ўртоқлар «Ўзбек тилининг изоҳли луғати»га сўз танловчилар учун махсус қўлланма проектини ишлаб чиқдилар. Институт 1957 йилдан бошлаб Навоий асарларидаги сўзларни ёппасига кўчириш йўли билан Навоий луғатининг тўла картотекасини тузишга киришган эди. Шу кунгача Навоий «Ҳамса»сидан («Сабъаи сайёр»дан) 20.000 дан ортиқ сўз цитата олинди. Бу иш филология фанлари кандидати П. Шамсиев бошчилигида давом эттирилмоқда.

Институт коллективи муҳим ва актуал темалардаги илмий тадқиқотларни давом эттирмоқда.

Ғ. ҚЎЗИЕВ.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Завод-мактаб ташкил этиш керак"

Газетамизнинг 1958 йил 21 декабрь сонида Тошкент кичик темир йўлининг бошлиғи М. Абдуллаева ва инженер-инструктори И. Сулаймонов ўртоқларнинг Тошкент шаҳрида, жумладан кичик темир йўли станцияси базасида завод-мактаб ташкил этишнинг мақсадга мувофиқ эканлиги ҳақидаги мақоласи босилган эди.

Тошкент темир йўли бошқармасининг ўқув юртлари бўлими бошлиғи ўртоқ Рустамбековнинг редакцияга маълум қилишича, мақолада кўрсатилган таклифлар маъқул топилган ва уларни амалга ошириш учун дастлабки қадам сифатида кичик темир йўли ҳузурида ўқувчиларни ишлаб чиқариш ҳунарларига ўргатиш мақсадида устахоналар қуриш ишлари бошланган.

ПРОПАГАНДИСТ ВА АГИТАТОРЛАРГА ЁРДАМ

КПСС XXI съездининг жаҳоншумул-тарихий аҳамияти

Жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга бўлган КПССнинг навбатдан ташқари XXI съезди СССРда коммунистик жамият қурилишининг улуғвор программасини белгилаб берди. Маркс, Энгельс, Ленин асарларида кенг ва чуқур баён қилинган коммунизм идеяси партия XXI съезди томонидан қабул қилинган СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг етти йиллик планнинг контроль рақамларида ёрқин гавдаланди.

КПСС XXI съезди томонидан коммунизм қурилишини кенг авж олдириш йўлларини белгилаб берилиши муҳим жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эгадир. Съездга 72 мамлакатнинг коммунистик ва ишчи партияларидан делегатлар қатнашди. Халқаро ишчилар ҳаракатида қардош партиялардан бунчалик кўп делегатлар қатнашган съезд бўлган эмас. Съезд минбаридан 50 қардош Коммунистик партияларнинг делегатлари нутқ сўзлади ва бир қанча партиялар эса табрик телеграммаларини юборди. Улар ўз нутқларида ва табрикномаларида КПСС XXI съезди белгилаган амалий вазифалар ва назарий хулосаларнинг жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга эканлигини якдиллик билан кўрсатиб [illegible]дилар.

Съездда қабул қилинган етти [illegible]лик планнинг бажарилиши СССР[illegible] коммунистик жамият қуриш [illegible] моддий-техника базасини яра[illegible] ва бутун дунёда социализм[illegible] узил-кесил ғалабасига олиб [illegible] социалистик лагерьнинг ва [illegible] халқаро ишчилар ҳаракати[illegible]-қудратини янада мустаҳ[illegible] КПСС XXI съезди СССРда ва халқ демократик мамлакатларида социализм қурилишининг ва халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг тарихий тажрибасига суяниб, марксизм-ленинизм назариясини бойитди. Съезд томонидан илгари сурилган назарий хулосалар ижодий марксизмнинг классик намунасидир.

Етти йиллик план халқаро вазиятга жуда зўр таъсир кўрсатади ва марксизм-ленинизмнинг янги тантанаси бўлади. Етти йиллик планнинг туб проблемаси СССРнинг асосий иқтисодий проблемасини ҳал қилишда — социализмнинг капитализм билан иқтисодий мусобақасида максимал даражада вақтдан ютиш проблемасидир. Эндиликда бизнинг мамлакатимиз маҳсулот ишлаб чиқаришнинг суръатлари соҳасида ҳам, маҳсулотнинг абсолют йиллик ўсиши соҳасида ҳам АҚШдан ўзиб кетди. Шу етти йиллик ичида СССР да ва АҚШда саноатнинг ўсиш суръатларини эътиборга олганда, Совет Иттифоқи маҳсулотнинг баъзи энг асосий турларини абсолют ишлаб чиқариш планини бажариш натижасида АҚШдан ўзиб кетади, бошқа маҳсулотлар ишлаб чиқариш соҳасида эса АҚШдаги саноат ишлаб чиқаришининг ҳозирги даражасига яқинлашиб қолади. Ўша пайтга келиб умуман ва аҳоли жон бошига энг муҳим қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришда Қўшма Штатлардаги ҳозирги даражадан ўзиб кетилади. Бундан кейин яна беш йил ёки ундан ҳам озроқ вақт ичида СССР саноат маҳсулотини ишлаб чиқаришни жон бошига ҳисоблаганда, АҚШга етиб олади ва ундан ўтиб ҳам кетади. **Демак Совет Иттифоқи ана шу пайтга келиб, —** деди Н. С. Хрушчев КПСС XXI съездида қилган докладида, — эҳтимол **бундан ҳам олдинроқ ишлаб чиқаришнинг абсолют ҳажми жиҳатидан ҳам, аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш жиҳатидан ҳам жаҳонда биринчи ўринга чиқади. Бу эса халқаро майдонда капитализм билан тинч мусобақада социализмнинг жаҳоншумул-тарихий ғалабаси бўлади».**

КПСС XXI съездининг бу улуғвор вазифалари империалистик доираларни безовта қилмоқда. Шунинг учун ҳам съезд ишлари бошланган биринчи кундан бошлаб реакцион буржуа матбуоти ва ҳозирги замон ревизионистлари, съезднинг жаҳоншумул-тарихий аҳамиятини камситишга уринмоқдалар. Улар етти йиллик планни «СССРнинг қуролланиш плани» деб вайсамоқдалар. Бироқ, кўпгина капиталистик мамлакатларнинг матбуоти бундай камситишлардан ҳеч нарса чиқмаслигига ва бундай афсонавий ташвиқотдан фойда келмаслигига иқрор бўлмоқдалар. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг етти йиллик плани реал план эканлигини тан олиб, етти йиллик планнинг аҳамиятига анча объектив баҳо бермоқдалар. Американинг энг реакцион газеталаридан бири «Нью-Йорк таймс» 29 январь сонидаги мақоласида бундай деб ёзади: «АҚШ экономикасининг жуда секинлик билан ўсиши шуни кўрсатадики, Совет Иттифоқи 1970 йилга келиб АҚШ билан бўлган мусобақада ютиб чиқади ва ундан ўзиб кетади». Мана шундай фикрлар бошқа реакцион буржуа газеталарида ҳам баён қилинган. Францияда чиқадиган ўнг «Орор» газетаси Совет Иттифоқи «... революционер-марксистлар муттасил ўйлаб келган орзулар рўёбга чиқадиган вақт-соатни белгилаб бермоқда. У мисли кўрилмаган тадбирларни бошламоқда» деб ёзади. Булар ҳаммаси буржуа матбуотининг янги планларимизнинг реаллигига тан бериб, ҳушёрлик билан чиқарган хулосасидир.

Совет халқлари ўз тараққиётининг янги даврини, коммунизм қурилишини кенг авж олдириш даврини жаҳон социалистик системаси қудратли кучга айланган бир пайтда бошламоқда. Инсоният тарихида янги коммунистик даврга биринчи бўлиб йўл солган СССР халқаро ишчилар ҳаракатининг қудратли қалъаси бўлиб қолди. Эндиликда социалистик давлатларнинг мустаҳкам бирлиги вужудга келди. Капиталистик давлатларнинг қуршовида бўлган СССР энди якка-ягона социалистик давлат эмас, иккинчи жаҳон урушига қадар социалистик лагерь ер юзининг 17 процент территориясини ва аҳолининг 9 процентини ўз ичига олар эди. Ҳозир эса социализм қураётган мамлакатлар ер юзининг 25 процентдан ортиқ территориясини, 35 процентга яқин аҳолисини ўз ичига олади. Жаҳон саноат ишлаб чиқаришининг учдан бир қисмидан кўпроғи, етиштирилаётган ғалланинг қарийб ярмиси ва пахтанинг 43 проценти социалистик мамлакатлар ҳиссасига тўғри келади. Етти йиллик план социалистик мамлакатлар меҳнаткашларининг порлоқ келажакка ишончини янада орттирди, социализм ғалабаси учун курашда уларга катта мадад берди.

Социализм лагерь мамлакатлари ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик пролетар интернационализмининг ҳаётбахш принципига асослангандир. СССР ўзининг бутун дунё меҳнаткашлари олдидаги, хусусан социализм қураётган мамлакатлар олдидаги интернационал бурчини шараф билан бажариб келди ва келмоқда. СССР ёрдами билан халқ демократик мамлакатларда 500 га яқин йирик саноат корхоналари қурилди ва қурилмоқда. Бундан ташқари СССР бу мамлакатларга қишлоқ хўжалигини, фан ва маданиятни ривожлантиришда ҳам катта ёрдам бериб келмоқда. СССР Хитой Халқ Республикасига 211 саноат корхоналарини қуришда ёрдам бермоқда. Хитой халқи Хитой Коммунистик партиясининг синалган раҳбарлигида 1959 йили пўлат эритишни 18 миллион тоннага, ғалла тайёрлашни 525 миллион тоннага етказиш учун курашмоқда. Бундай тез суръат билан ривожланиш натижасида Хитой Халқ Республикаси яқин 15 йил ичида саноатнинг муҳим соҳаларида Англияга етиб олиш ва ўзиб кетишдан иборат ўз олдига қўйган буюк планларини анча илгари бажаради.

Етти йиллик планнинг ошириб бажарилиши ва халқ демократик мамлакатларидаги иқтисодий ривожланишнинг юқори суръатларини ҳисобга олиб, партиянинг XXI съезди шу етти йилликнинг охирига бориб жаҳон саноат маҳсулотининг ярмидан кўпроғини социалистик мамлакатлар ишлаб чиқадиган бўлиб қоладилар деб кўрсатиб ўтди. Бу билан жаҳон социализм системасининг жаҳон капитализм системасидан устунлиги таъминланади.

Совет халқининг коммунистик қурилишидаги ютуқларининг халқаро ишчилар ҳаракати учун ғоят катта аҳамиятини кўрсатиб, Н. С. Хрушчев КПСС XXI съездида қилган докладида халқаро ишчилар ва коммунистик ҳаракат учун, ҳамма демократик кучлар учун уларнинг реакция кучларига ва империализмга қарши курашларида бизнинг етти йиллик планимиз руҳий мадад беради деди. Сўнгги йилларда империалистик давлатларнинг ўз ичида ва уларнинг асосий таянчи ҳисобланган Латин Америкаси мамлакатларида ҳам ишчилар синфининг оммавий иш ташлашлари кенг авж олиб кетди. Осиё ва Африкада эса тинчлик, миллий мустақиллик, демократия учун кураш янада кучайди. Иккинчи жаҳон урушидан кейин аҳолиси 1 миллиард 400 миллион кишини ўз ичига олган мамлакатлар империализмнинг мустамлакачилик режимини улоқтириб ташлаб мустақил ҳаёт кечирмоқдалар. Меҳнаткашлар оммасининг ўз мустақиллиги, тинчлик ва демократия учун олиб бораётган бу курашига ер юзининг 83 давлатидаги 33 миллион кишини ўз ичига олган коммунистик партиялар раҳбарлик қилмоқдалар.

Н. С. Хрушчев 1959 йил 17 февралда Тула областига Ленин ордени топшириш муносабати билан сўзлаган нутқида етти йиллик планнинг халқаро аҳамиятини яна бир карра таъкидлаб бундай деди: «Етти йилликнинг ютуқлари капиталистик мамлакатларнинг меҳнаткашларига яна ва яна бир марта социалистик хўжалик системасининг, совет ижтимоий тузумининг устунлигини кўрсатади. Халқ хўжалигини тинч ривожлантиришнинг улуғвор программасининг бажарилиш жараёнида дунёнинг абсолют кўпчилик кишилари бирин-кетин коммунистик жамият қуришнинг ягона йўлига, марксча-ленинча йўлига иқрор бўлади ва бундай жамият учун курашга чиқади».

КПСС XXI съезди пролетар интернационализмининг юксак принциплари асосида ўтди. Съезд қарорлари ва съездда кейин қардош коммунистик ва ишчи партиялари делегатларининг Москва завод-фабрикаларида ишчи-хизматчилар билан учрашувлари халқаро ҳамкорликнинг ёрқин намойишига айланди.

Етти йиллик планнинг бажарилиши натижасида мустақил ривожланиш йўлига тушган камқувват давлатларга СССР бераётган ёрдам яна ҳам ошади, улар билан савдо алоқалари янада кенгаяди. Бу соҳада етти йиллик план ўзининг дастлабки натижасини бера бошлади. Тарихий XXI съезд ўз ишини давом эттираётган бир вақтда Ҳиндистонда Бхилаи металлургия заводи ишга тушди. СССР билан Бирлашган Араб Республикаси ўртасида тузилган шартномага кўра, Миср районидаги баланд Ассуан тўғонини қуриш ишига ҳам берилаётган ёрдам кўпаймоқда. Ҳозирги кунда СССРнинг Осиё ва Африка мамлакатлари билан қилаётган савдо обороти 1953 йилга нисбатан беш марта кўпайди. СССР ҳозирги кунда 70 дан ортиқ мамлакат билан савдо алоқаларини олиб бормоқда. Етти йиллик план Совет Иттифоқининг ҳамма мамлакатлар билан савдо алоқаларини янада кенгайтиришга олиб келади.

Империализмнинг югурдаклари бўлмиш ҳозирги замон ревизионистлари халқаро ишчилар ҳаракатида коммунистик партияларнинг таъсири янада ўсаётганлигидан хавфсираб бу партияларга, биринчи галда Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига ҳар хил туҳмат ва бўҳтонлар ёғдирмоқда. Югославиялик ревизионистлар КПСС бошқа партияларнинг ишларига аралашмоқда, бошқалар устидан гегемонлик қилмоқда деб вайсамоқдалар. Шунингдек улар яна КПСС билан Хитой Коммунистик партияси ўртасида ихтилофлар бор деган уйдирмаларни ҳам тарқатдилар. Съезд тугагандан сўнг, икки кун ўтгач, яъни 1959 йил 7 февраль куни СССР билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида шартнома тузилиб, бу шартномага кўра совет ҳукумати 1959 — 1967 йиллар

Янгийўл районидаги Сталин номли колхоз аъзолари ўз сигирларини ихтиёрий равишда колхозга сота бошладилар. Суратда: сигирларни сотиш пайти. М. Шевелев фотоси.

Колхозчилар сигирларини ихтиёрий равишда колхозга сотмоқдалар

(Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони ўртоқ А. ОРТИҚОВ билан суҳбат)

КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари ўртоқ Н. С. Хрушчев Белоруссия қишлоқ хўжалик ходимларининг 1958 йилдаги кенгашида сўзлаган нутқида ҳамда Марказий Комитетнинг декабрь Пленумида қилган докладида Курск область Калиновка қишлоғидаги колхоз аъзоларининг ажойиб тажрибаси ҳақида гапирган эди. Калиновка қишлоғи колхозчи-деҳқонлари жамоат хўжалигининг тез юксалишини таъминлаб, хусусан чорвачиликни жадал ривожлантириб, шахсий хўжаликдаги сигирларни ихтиёрий равишда колхозга сотдилар, ўз эҳтиёжлари учун эса колхоз фермасидан сут олиш имкониятига эга бўлдилар.

Колхозимизнинг аъзолари бу хабарни эшитиб уни чин кўнгилдан маъқулладилар. Калиновка қишлоғи колхозчиларидан ўрнак олган колхозимиз аъзолари ҳам ўз хўжалигидаги сигирларни колхозга сотиш хоҳишини билдирдилар. Колхоз правлениеси бу талабларни эътиборга олиб, ҳозиргача улардан 121 та қорамол, шу жумладан 63 та соғиладиган ва бўғоз сигир сотиб олди.

Колхозчиларнинг сигирларини колхозга қай тартибда сотиб олмоқдамиз? Колхоз правлениеси бу ишни ками-кўстсиз ўтказиш учун активлар билан маслаҳат қилди. Колхозчилар сигирларини баҳолаш учун ўртоқ М. Тиллахўжаев раислигида беш кишидан иборат комиссия тузилди. Комиссия қорамол, сигирларнинг ориқ-семизлиги, зотини текшириб, сўнгра нарх белгилайди. Эгаси комиссия белгилаган нархга рози бўлсагина, мол сотиб олинади ва шу зоҳоти колхозчига нақд пул тўланади. Колхозчилар комиссия молларга ана шундай тўғри баҳо қўйганини айтмоқдалар.

Колхозда биринчи бўлиб ўртоқ Исмоил Иноғомов сигирини келтирди. Холбой Худойназаров колхозчилар турмушидаги бу янгиликдан ғоят хурсанд бўлди. У яқинда туққан сигирини колхозга сотди. Ўртоқ Равшан Тиллабоева сигирини сотиш билан колхозда сут соғувчи бўлиб ишлай бошлади. Мактаб директори Ю. Толипов, трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи М. Назаров, ўқитувчи У. Саъдиев ўртоқлар янги ташаббусни қўллаб-қувватладилар. Колхозчилардан сотиб олинган сигирлар учун янги ферма ташкил қилдик.

Сотиб олинган сигирларни боқиш, хўжаликларнинг суттга бўлган эҳтиёжларини тўла қондириш учун колхозда қандай имконият бор?

Бизда жамоат хўжалиги бақувват, чорвачилик яхши йўлга қўйилган, жой етарли. Ҳар йили жамғарилган беда ортиб қолади, қисмани эса сотилар эди. 1957 йилда 1600 тонна силос бостирган бўлсак, ўтган йили 2200 тонна силос бостирилди. Қизилқумда 1351 тонна табиий пичан тайёрлаб қўйибмиз. Қорамоллар учун илгари ем сотиб олинар эди. Эндиликда ем масаласи ҳам ҳал этилди. Бу йил 250 гектар ерга арпа сепдик. Қизилқумдаги бўз ерлар ўзлаштирилиб, 200 гектарига арпа экиш планлаштирилди. Булардан ташқари давлатга сотган пахтамиз эвазига олинадиган ғалладан 15 проценти сигирлар еми учун ажратилади. Бу 190 тоннани ташкил этади. Шундай қилиб колхозда етиштириладиган гўшт, сут маҳсулотларининг таннархи анча арзонга тушади.

Илгари колхозчилар хўжалигидаги сигирлар фақат хашак билан боқилар, уларга ем, ширали озиқа берилмасди. Шунинг учун ҳам колхозчилар кўп меҳнат сарф қилиб, жуда оз сут олар эдилар. Масалан, колхозимиз ҳар бир сигирдан 3700 килограммга яқин сут соғиб олаётгани ҳолда, колхозчи ўртоқ Иброҳим Ҳошимов 1600 килограмм сут соғиб олар эди. Бунинг устига колхозчи аёллар эрталаб туриши биланоқ сигирига қарар, ивирсиб, ҳатто болаларини мактабга жўнатишга ҳам вақт топмас, натижада жамоат ишига ҳам жуда кечикиб чиқар эдилар.

Сигирларни сотишдан колхозчи хонадонлар ҳеч қандай зарар кўргани йўқ, аксинча фойда қилганлиги аниқ. Аёллар оғир ишдан халос бўлдилар. Колхозчи хўжаликлар илгари сигирини боқиш учун томорқасига беда экар ва етмаганини сотиб олар эди. Ҳозир колхозчиларнинг томорқаси боғ-мевазорга айланади. Дастурхони нозу-неъматлар билан тўлдирилади.

Колхозчи Саъди Қорахўжаев ҳаммаининг дилидаги сўзни айтди. У, сигирларни колхозга сотиш жуда тўғри, аёллар қийинчиликдан қутилади, болаларимиз мол боқишдан халос бўладилар, мактабга бориб яна яхши ўқиб билимли бўладилар. Эндиликда аёл колхозчиларнинг жамоат ишига актив қатнашиши учун вақти кўпайди, маданий дам олиш имконияти яратилди, деди.

Колхоз правлениеси хўжаликларнинг сут маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини узлуксиз қондириш тадбирини ҳам кўрди. Ҳозирча бир жойда сут маҳсулотлари сотадиган дўкон очдик. Нов, Саидота ва Марказий участкада сут, қатиқ, сариғ ёғ сотадиган дўконлар очиш планлаштирилди. Бундан ташқари талаб қилган колхозчиларнинг уйларига арава билан сут ҳам етказиб берилади.

Колхозчилардан сотиб олинган қорамоллар зоотехника қоидаларига мувофиқ парвариш қилинаётир. Ветврачлар кўригидан ўтказилиб текширилаётир. Сигирлар кўпайиши муносабати билан ветврачлар сони ҳам кўпайтирилди.

Колхозчиларнинг хўжаликларида ҳали сигирлар жуда кўп. Улар колхоз правлениесига келиб сигирини сотиб олишни илтимос қилмоқдалар.

Биз колхозчилардаги ҳамма сигирни сотиб олиш учун бир қанча тадбирларни амалга оширишимиз керак. 200 бош сигир сиғадиган молхона ва битта отхона қурамиз. 3 минг тонна силос бостирилади. 35 гектар ерга лавлаги, 5 гектар майдонга қовоқ ва 10 гектар ерга дон учун маккажўхори экилади.

Колхозда йирик чорвачилик базаси вужудга келди. Эндиликда гўшт, сут маҳсулотлари кўплаб етиштирилади. Бу йил 100 гектар ер ҳисобига камида 30 центнердан гўшт етиштирилади, ўтган йилга қараганда 100 тонна кўп сут соғиб оламиз.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXI съезди чорвачиликни ривожлантириш соҳасида катта вазифалар қўйди. Мамлакатимизда гўшт, сут, ёғ етиштириш кескин кўпайиши лозим.

Колхозимизнинг чорвадорлари ана шунга амал қилиб, жамоат чорвачилигини бутун чоралар билан янада ривожлантирадилар, давлатга ҳам, колхозчиларга ҳам гўшт, сут, ёғ етказиб беришда съезд топшириғини муддатидан олдин бажаришга муносиб ҳисса қўшадилар.

Қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун барча тадбирларни амалга оширайлик!

Йирик колхоз пахтакорларининг аҳди

Ўтган йили пахта тайёрлаш давлат плани бажарилмаганлиги учун Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхоз аъзолари «аттанг» деб қолган эдилар. Улар бу йил 1958 қишлоқ хўжалик йилида йўл қўйилган камчиликлардан тўғри хулоса чиқариб, ўз ишларида кескин бурилиш ясамоқдалар.

Шу кунга қадар 1,5 минг гектардан ортиқ пахта майдони сифатли шудгорланди. 12 та ҳайдов трактори, 42 та универсал ва мавжуд сеялка, борона, чизеллар мавсумга тахт қилиб қўйилди. Ўтган йилгига нисбатан бир неча минг тонна ортиқ маҳаллий ўғит жамғарилди.

Колхоз аъзолари бу йил 1715 гектар ернинг ҳар гектаридан камида 30 центнердан ҳосил етиштиришдек юксак мажбурият олганлар. Ана шу мақсад билан 400 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экиш, камида 1100 гектар ердаги ғўзани узунасига ва кўндалангига парвариш қилиш планлаштирилди.

Область қишлоқ хўжалиги илғорларининг кенгашида трактор-далачилик бригадалари ва звенолари бошлиқларининг барча трактор-далачилик бригадалари, оддий бригадалар ва звеноларга қарата ёзган Мурожаати бу колхоз аъзоларини ҳам янгидан-янги меҳнат муваффақиятларига илҳомлантириб юборди. Ана шу муносабат билан колхозда 5 та трактор-далачилик бригадаси ташкил қилинди. Бу бригадаларга илғор механизаторлардан Ж. Ўринбоев, С. Исоқжонов, Ў. Ғаниев, Ў. Зокиров ва Т. Қўнисбоев ўртоқлар бошлиқ қилиб тайинландилар. Трактор-далачилик бригадаларининг аъзолари механизациядан кенг фойдаланиб, кам меҳнат сарф қилган ҳолда гектаридан 35-40 центнердан ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар.

Б. МИРЗААҲМЕДОВ.

Юзта сиз-биздан, битта жиз-биз яхши

Колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Хегай Чан Юнни идорадан чиқиб, энди далага кетай деб турганида учратдик. Биз унга бригадаларда кўкламги тайёргарлик ишлари қандай бораётганлиги билан танишмоқчи эканлигимизни айтдик.

— Жуда соз, — деди Хегай, — ишларимиз ёмон эмас, ҳозир одамларимиз арик тозалашяпти, ер текислаш, маҳаллий ўғит тўплашни ҳам қизитиб юборганмиз. Ҳамма тайёргарлик устахонада. Яхшиси ўша ерга борайлик.

Парторгнинг устахонага таклиф қилганлигининг боиси бор эди. «Красний восток» колхозида ҳақиқатан ҳам техникани ремонт қилиш соҳасида бошқа хўжаликларга қараганда бирмунча дурруст иш қилинган. Трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналари деярли кўкламга тахт қилиб қўйилибди. Колхоз устахонасини айланар эканмиз, ўз агрегатларини қайта кўрикдан ўтказаётган, квадрат-уялаб чигит экишга техникани пухта созлаётган колхозчи механизаторларни кўрдик.

Лекин дала ишлари талабга жавоб бермайди. Парторгнинг чап бериб бизни кўпроқ устахонага боришга тавсия қилганлигининг сабаби ҳам шунда эди.

Дастлаб шуни айтиш керакки, бу ерда маҳаллий ўғит тўплаш ва уни далага ташиб чиқариш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Колхоз раҳбарлари билан суҳбатлашсангиз, бу камчиликни хаспўшлайдилар, бир неча транспорт ва ишчи кучлари далага ўғит ташиб чиқариш билан банд эканлигини айтиб ишонтирмоқчи бўладилар. Лекин ҳақиқий аҳвол тамоман бошқача. Планда кўрсатилишича, 9 минг 500 тонна ўғит тўпланиши керак. Ҳозиргача 5 минг тоннага яқин ўғит тўпланибди. Шундан атиги 923 тоннаси далага ташиб чиқарилган. Катта имкониятлар бор бўлишига қарамасдан колхоз правлениеси бу соҳадаги ишлар суръатини кучайтириб юборишнинг чорасини кўрмаётир. Кунига атиги 15-20 тонна ўғит тўпланаяпти, далага ташиб чиқариш эса деярли тўхтатиб қўйилган.

Партком арик-зовурларни тозалаш ҳам тугалланай деб қолди, деган эди. Ваҳоланки ҳаммаси бўлиб 2 минг 985 кубометр ҳажмдаги арик-зовур тозаланибди. План бўйича эса 13 минг кубометр арик тозаланиши керак.

Колхознинг сводка дафтарида 500 дан ортиқ ишга яроқли кишидан 330-350 киши бевосита дала ишларида қатнашмоқда, деб қайд қилинган. Лекин бунга ишониш қийин. Агар ҳақиқатан ҳам шунча киши далага қатнашганида эди, ўғит тўплаш, арик-зовурларни тозалаш ишлари ана шундай суст бажарилмасди.

Колхозда 7 та трактор-далачилик бригадаси ташкил этилган. Буларга тажрибали механизаторлар бошлиқ қилиб тайинланган. Н. Эркабоев ва Исақулов ўртоқлар бошлиқ трактор-далачилик бригадалари мўл ҳосилга тайёргарлик юзасидан анчагина ишларни қилиб қўйдилар. Лекин умуман олганда колхозда трактор-далачилик бригадаларининг ишига раҳбарлик қилиш яхши йўлга қўйилмаган. Бригадаларга биркитиладиган ишчи кучларининг сони, уларнинг ер шароити, имконияти атрофлича ҳисобга олинмаётир.

Райондаги Карл Маркс номли, «Красная заря» колхозларида ҳам юқоридаги сингари камчиликларни учратиш мумкин. Карл Маркс номли колхозда айниқса техникани кўкламга тайёрлаш жуда суст

Бу йил қиш илиқ келди. Бу ҳол қишлоқ хўжалик зараркунандаларининг жон сақлаб қолишига шароит туғдирди. Демак шундай экан, кўкламга тайёргарлик қизитиб юборилиши лозим бўлган ҳозирги кунларда ҳашаротга қарши кураш тадбирларини ҳам ҳозирдан бошлаб амалга ошириш лозим. Бунинг учун барча ОДН ва ОУЭН чанглагич-пуркагич машиналари ишга солиниб, қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши дарахтларга, майдон четларидаги ерларга дори сепилиши, арик бетлари, йўлкалар, чигит экиладиган майдонлар яқинидаги бегона ўтлар куйдириб юборилиши керак. Шундай қилинмаса, қишлоқ хўжалик зараркунандалари янада кўпайиб кетиб, чигит экиш ишлари бошланиб кетгач, уларга қарши кураш олиб боришга қўл тегмайди. Лекин Гулистон районида биронта колхоз ва совхозда ҳам бу соҳада деярли ҳеч бир иш қилингани йўқ.

Бу йил Гулистон районида 760 гектар янги ер очилиши керак. РТС билан колхозларнинг мустаҳкам ҳамкорликда иш юритмаётганликлари, район сув хўжалик бўлимининг яхши раҳбарлик қилмаётганлиги туфайли бу соҳадаги ишлар ҳам жуда суст бажарилмоқда. Ҳозиргача 260 гектар ер очилибди, холос.

Кўкламга тайёргарлик соҳасида юз бераётган бу камчиликларни тилга олар эканмиз, район қишлоқ хўжалик инспекцияси (бошлиғи ўртоқ С. Юсупхўжаев, бош агроном ўртоқ Муждабоев)нинг фаолияти қониқарсиз эканлигини ҳам айтиб ўтиш керак. Район қишлоқ хўжалик инспекциясининг раҳбарлик фаолияти кўп ҳолларда сводка тўплаш ёки колхозларга телефон орқали у ёки бу топшириқни бериб туришдан нарига ўтмаётир.

Юқоридаги мисоллардан Гулистон районида кўклам чигит экиш кампаниясига тайёргарлик ҳаддан ташқари ёмон аҳволда деган хулоса чиқариш мумкин эмас, албатта. Бу ерда мўл ҳосилга тайёргарлик юзасидан баъзибир ибрат бўларли ишлар қилинди. Масалан, район бўйича 33 та трактор-далачилик бригадаси ташкил этилди. Бу бригаданинг аъзолари оз меҳнат сарф қилиб, арзон баҳода мўл пахта ҳосили етиштириш учун қизғин кураш олиб бормоқдалар. Крупская номли колхозда бу соҳада айниқса яхши ишлар қилинмоқда. Колхознинг 52 аъзоси агрозоотехника курсларини битириб келди. Ҳозир улар ўзларининг назарий билимларини турмуш билан боғлаб, мўл пахта ҳосили етиштириш йўлида фидокорона меҳнат қилаётирлар.

Гулистон районининг бошқа колхозлари ҳам ана шу илғор хўжаликнинг иш тажрибаларидан ўрнак олиб, тайёргарликни ҳар тарафлама кучайтиришлари лозим, ҳа, юзта сиз-биздан, битта жиз-биз яхши деганлари шу!

Н. РИХСИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Ҳосилдорликни ошираётган бригада

Ўртоқ Сафарали Тўраев ишнинг кўзини биладиган деҳқон. У бошчилик қилаётган бригада об-ҳаво шароити ноқулай келган 1958 йилда ҳам 50 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан пахта ҳосили етиштирди.

— Бу йил ҳам 50 гектар ерга квадрат-уялаб чигит экамиз, — дейди ўртоқ С. Тўраев, — Биз илгари ҳам пахта ҳосилдорлигини ошириш муҳим иш деб тушунардик. Область қишлоқ хўжалик илғорлари кенгашидан кейин эса бу фикримиз қатъийлашди. Шунинг учун бу йил ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни 40 центнерга етказамиз.

Кўриниб турибдики, Оққўрғон районидаги Тельман номли колхознинг Сафарали ака Тўраев бошчилик қилаётган бригада аъзолари бу йил катта мажбурият олишган. Улар бу мажбуриятни бажариш учун курашни эрта бошладилар. Ер етарли миқдорда ўғитланиб, сифатли шудгор қилинди 211 тонна гўнг далага чиқазилиб, чуқурларга кўмиб қўйилди. Биркитилган техника ремонт қилинди.

Партия XXI съезди қарорлари бригадада кунт билан ўрганиб чиқилди. Ана шундан кейин иш унуми анча ортди. — Нимаики топсак ўзимизники, — дейишади бригада аъзолари. — Шундай экан, тер тўкиб меҳнат қиламиз. Ҳосилдорликни ошириб, давлатимизга имкони борича кўпроқ ҳосил етказиб берамиз.

М. ОЙДИНОВ.

Чигит экишга пухта тайёрланмоқдалар

Бўлим ишчилари 1959 йил мўл ҳосили учун кураш бошлаш олдидан ўтган йилги натижаларга яна бир назар ташладилар.

Ўтган йили «Пискент» совхозининг биринчи бўлимида 1000 гектар ердан 24 центнердан пахта ҳосили олинганди. Бу йил ҳам ўшанча ерга чигит экилади. Демак, пахтанинг ялпи ҳосилини ўтган йилгидан кўпайтириш учун ҳосилдорликни анча ошириш лозим. Ишчилар ана шу мақсадда кўкламга тайёрланиш ишларини авж олдириб юбордилар.

Бўлимда ўтган йили 17 далачилик бригадаси бор эди. Бу йил улар йириклаштирилиб 9 тага келтирилди. Бу раҳбарликни яхшилаш, сарф-харажатларни камайтириш имконини беради. Ҳозирги кунда 9 бригаданинг ҳаммасида ерлар чигит экишга тахт қилиб қўйилди. Далага гўнг чиқариш қизғин давом этмоқда.

Бўлим ишчилари бу йил ҳар гектар ердан олинадиган ҳосилни 30 центнердан, ўртоқ Д. Гайдаров бошлиқ бригада ишчилари эса 35 центнерга етказиш ниятида ишлаётирлар.

Совхознинг иккинчи бўлимида ҳам пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун кураш қизғин бормоқда. Ўртоқ Д. Муҳамедов бошчилик қилаётган 9-бригада ишчилари ўз ерларини бўлимда биринчи бўлиб экишга тайёрлаб, техникани ремонт қилиб қўйдилар. Улар 70 гектар ердан 37 центнердан пахта ҳосили етиштириш мажбуриятини олганлар.

Н. БЕКНАЗАРОВ,
Ш. ШОМАТОВ.

Социалистик мусобақа асосида

1-«Оҳангарон» совхозининг 1-бўлими ишчилари КПСС XXI съезди қарорларига жавобан қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш учун курашмоқдалар. Бу йил совхоздаги кўпчилик бригадалар трактор-далачилик бригадасига айлантирилди.

Комсомол аъзоси ўртоқ Мутал Юнусов бошлиқ бригада 130 гектар ернинг ҳар гектаридан 200 центнердан маккажўхори кўкпояси, шунингдек ҳар гектар ердан 300 центнердан лавлаги, 150 центнердан пиёз ҳосили олишга аҳд қилиб, мусобақага қўшилди. Бригададаги бу экинларни парвариш қилиш ишларини тажрибали механизатор ўртоқ Исроил Ҳусанов бажаради. Кузда чуқур шудгор қилиб қўйилган ерларга ҳозир трактор ёрдами билан ўғит сепилмоқда.

Бўлимнинг коммунист ўртоқ Тоштон Султонов бошлиқ бригадасида ҳам экишга тайёргарлик кучайтириб юборилди. Бу бригада ишчилари ҳар гектар ердан 15 тоннадан картошка етиштириш, помидор ва бодрингнинг ҳосилини ҳам ошириш учун курашмоқдалар. Помидор ва карам кўчатлари бу йил ўтган йилдагига қараганда бир ой илгари теплицага экиб қўйилган эди. Ҳозир кўчатлар ёппасига униб чиқди.

Бўлимдаги мевали боғлар бу йил 60 гектарга, узумзор эса 50 гектарга етказилади. Ҳозиргача 56 минг ток қаламчаси тайёрлаб қўйилди. Кўчат экиладиган майдонларга ўғит сепилган, 30-40 сантиметр чуқурликда сифатли ҳайдалган.

Т. ХУШНАЗАРОВ.

Илғор бригадалар мўл ҳосил учун курашда

4-«Боёвут» совхозида биринчи бўлиб хўжалик ҳисобига кўчган Қаршибоев, Дўстмуродов ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг ерлари илғор механизатор Насиб Бекиров бошқараётгани трактор-далачилик бригадаси майдонларига туташ.

Бу йили Қаршибоев, Дўстмуродов ўртоқлар бошлиқ бригада аъзолари ҳар гектар ердан 30 центнердан пахта ҳосили етиштириш учун кураш бошладилар: 350 гектар ер чигит экишга тахт қилиб қўйилди, далага етарли миқдорда маҳаллий ўғит чиқарилди, майдонларнинг 80 проценти қўшимча суғорилди.

Кўкламга пухта тайёргарлик ишлари совхознинг 4-бўлимида ҳам 2-бўлимдаги сингари пухта уюштирилган. Дала ишларида Яхшилик Эшбеков, Усмон Абдурасулев ўртоқлар бошлиқ бригадалар аъзолари олдинда бормоқдалар. Ўртоқ Я. Эшбеков бошлиқ бригада пахта ҳосилини йил сайин кўпайтирмоқда. 1957 йилда бригада 40 гектар ердан 13 центнердан ҳосил олган бўлса, 1958 йилда 94 гектар ердан 20 центнердан ҳосил етиштирди. Бу йил эса 160 гектар ерга чигит экилади, ҳосилдорлик 25 центнерга етказилади.

Бригада аъзолари ўзларига биркитилган техникани сифатли ремонт қилиб қўйдилар. Шу кунларда сув йўлларини тартибга солиш, карталар четидаги бўш жойларга дарахт ўтқазиш ишлари олиб борилмоқда.

М. ЭГАМҚУЛОВ,
Ҳ. ЗИКРУЛЛАЕВ.

ичида Хитой Халқ Республикасига яна 78 йирик саноат корхонаси ва электростанцияни қуриб беришда ёрдамлашиши ҳақида келишилди. Бунинг ўзи Совет Иттифоқи билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида ўрнатилган абадий дўстликнинг ёрқин далили бўлиб, империалистлар ва ревизионистларнинг уйдирмаларини чиппакка чиқарувчи буюк фактордир.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Маркс, Энгельс, Лениннинг улуғ интернационал таълимотига доим амал қилиб келди ва бундан кейин ҳам оғишмай амал қилади. Бизнинг Коммунистик партия ўзини жаҳон коммунистик ҳаракатининг илғор отрядларидан бири деб ҳисоблайди. Бу отряд коммунизм чўққиларига биринчи бўлиб чиқади. Ана шу чўққиларга чиқиш йўлида бизни четга чиқишга ҳеч қандай куч мажбур эта олмайди.

Совет Иттифоқига келганда, маълумки, унинг роли бошқа мамлакатларга раҳбарлик қилишда эмас, балки бизнинг мамлакатимиз жаҳон социалистик системасида энг қудратли мамлакат бўлганлигида, коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврга биринчи бўлиб қадам қўйганлигидадир.

«Биз, — деди Н. С. Хрушчев XXI съездда қилган докладида, — **миллий «хоналар»га тарқалиб кетиш ярамайди ва ҳар кимнинг ўз қобиғида ўралишиб қолиши ярамайди, деган позицияларда туриб келдик ва шу позицияларда турмоқдамиз. Биз барча қардош партиялар томонидан Москва Декларациясида қабул қилинган принципларга мувофиқ суратда социалистик лагернинг кучқудратини бутун чоралар билан ошириш, халқаро коммунистик ҳаракатнинг бирлигини янада мустаҳкамлаш зарур деб ҳисоблаймиз. Сафларимизнинг жипслиги ва мустаҳкамлиги тўғрисида ғамхўрлик қилиш—ҳар бир коммунистик ва ишчи партиянинг юксак интернационал бурчидир. Ишчилар синфининг миллий иши унинг барча отрядларининг интернационал бирдамлигисиз муваффақият қозона олмайди».**

КПСС XXI съезди югославиялик ревизионистларнинг бу уйдирмаларига якдиллик билан зарба берди. Съездда сўзга чиққан қардош коммунистик ишчи партиялари делегатлари ўз нутқларида СССР ва унинг Коммунистик партияси ўзининг инсоният тарихида олиб борган кураши ва ғалабаси билан халқаро ишчилар ҳаракатида раҳбарлик ролига табиий ҳолда эга бўлди, деб кўрсатдилар ва ҳамма мамлакатлардаги коммунистик ва ишчи партияларини КПСС атрофига, бутун социалистик мамлакатларнинг СССР атрофига яна ҳам маҳкамроқ жипслашганлигини билдирдилар. Польша Бирлашган ишчи партиясининг биринчи секретари В. Гомулка бундай деган эди: «Совет Иттифоқини социалистик давлатлар лагерининг ва жаҳон социализмининг раҳбар кучи қилиб қўйган биз эмас, коммунистик ва ишчи партиялари эмас, бу ўринга уни тарих кўтариб қўйди, у ўзи, ўзининг тутган йўли билан, ўзининг ютуқлари билан кўтарилди. Бу масала мунозара қилинмайдиган масала».

Совет халқи 41 йил ичида ўзининг фидокорона ва қаҳрамонона курашлари билан бутун дунё меҳнаткашларининг ҳурматига сазовор бўлди. Тарихда ҳеч ким босиб ўтмаган шонли йўлни биринчи бўлиб совет халқи ўз жонажон Коммунистик партиясининг раҳбарлигида босиб ўтиб, жамиятни революцион тарзда ўзгартириб, мамлакатимизда социализмнинг тўла ва узил-кесил ғалабасига эришди. СССРнинг бу курашдаги тарихий тажрибаси бутун ишчилар ҳаракати учун, марксча-ленинча партияларнинг фаолияти учун катта мактабдир. КПССнинг XXI съезди совет жамиятининг янги ривожланиш даврида бутун инсониятта коммунизм қурилишининг порлоқ йўлини кўрсатади.

Съезд етти йиллик планнинг амалга оширилиши, ҳозирги замоннинг асосий проблемасини — умумий тинчликни сақлаб қолиш проблемасини ҳал қилмоқ учун тағин ҳам қулайроқ шароит вужудга келтиради, деб кўрсатиб ўтди. Уруш бўлиши фатал суратда муқаррар эмас деб партия XX съездида чиқарилган хулоса ҳозирги кунда тўла равишда тасдиқланади. Ҳозирги вақтда тинчликни ҳимоя қилаоладиган, империалистик агрессорлар уруш бошлашга урунганлари тақдирда эса, уларни қақшатғич зарбага учрата оладиган жуда катта кучлар мавжуд. Империалистик давлатларнинг социалистик лагерга қарши агрессияси фақат битта натижа билан — капитализмнинг ҳалок бўлиши билан тугаши мумкин эканлигини партиямизнинг XXI съезди яна бир карра қайд қилиб ўтди.

Партиямизнинг шонли XXI съезди тинч қурилишнинг улуғвор программасини қабул қилиб, СССР нинг ленинча тинчликсевар ташқи сиёсатини яна бир марта бутун дунё меҳнаткашлари олдида намойиш қилди. Бизнинг бу планимиз тинчлик даврини талаб қилади ва бундай буюк программани ўз олдига қўйган давлат фақат тинчлик тарафдори эканини кўрсатади.

Бутун дунё меҳнаткашлари олдида, инсоният тарихида энг адолатли коммунистик жамият қурилишининг яқин ва ёрқин мақсадини вазифа қилиб қўйган КПССнинг тарихий XXI съезди СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг етти йиллик планини қабул қилиб, бутун прогрессив инсониятнинг тинчлик, демократия ва социализм учун курашида жаҳоншумул-тарихий аҳамиятга эга бўлди.

Б. ЖЎЛДОСОВ.

Қишлоқ хўжалик экинлари страхованиесини ўз вақтида ўтказайлик

Қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда давлат страхованиесининг роли бениҳоя каттадир. Маълумки, у асосан қишлоқ хўжалигига хизмат қилади ва унинг фаолияти колхозларни мустаҳкамлашга, жамиятнинг социалистик мулкини ҳамда меҳнаткашларнинг хусусий мулкларини табиий офатлардан ва бахтсиз ҳодисалардан сақлашга қаратилгандир.

Республика давлат страхование органлари колхозларга бевосита табиий офатлардан кўрган зарарларини қоплаш учун катта моддий ёрдам кўрсатадилар. Бу ёрдам қишлоқ хўжалигида социалистик қайта ишлаб чиқаришни кенгайтиришга имконият туғдиради.

Кейинги 1955—1957 йиллар мобайнида республика давлат страхование органлари колхозларга, колхозчиларга ва бошқа меҳнаткашларга уларнинг табиий офатдан зарар кўрган мулклари учун 620 миллион сўм тўладилар. Айниқса 1957 йилда давлат страхование органлари қишлоқ хўжалик меҳнаткашларига кўп ҳақ (291 миллион сўм) тўладилар. Чунки ўша йили об-ҳавонинг ноқулай келиши сабабли қишлоқ хўжалиги экинлари табиий офатлардан кўпроқ зарарланди.

1958 йилда ҳам айниқса Тошкент областидаги колхозларга страхование йўли билан кўп маблағ тўланди. Чунки бу областда баҳорги ёғингарчилик чўзилиб кетди ва куз эрта тушди. Натижада пахта экинлари табиий офатлардан бошқа областларга қараганда кўпроқ зарарланди.

Буюмларни страхование қилиш икки йўл билан — мажбурий ва кўнгилли тартибда ўтказилади. Буюмларни мажбурий страхование қилиш қонунда белгиланган страхование тўловларининг нормалари асосида ўтказилади.

Кўнгилли страхование мажбурий страхованиега қўшимча тартибда ўтказилиб, у колхозларга табиий офатлардан зарар кўрган вақтларида страхование маблағлари билан кўпроқ таъминланиш имконини беради.

Кўнгилли страхование партия ва ҳукуматимизнинг артель хўжалиги ишлаб чиқаришини мустаҳкамлаш ва колхозчиларнинг моддий фаровонлигини ошириш борасида кўрган муҳим тадбирларидан биридир. Кўнгилли страхованиенинг бениҳоя катта аҳамиятига етарли баҳо бермаган айрим колхозларнинг раҳбарлари қишлоқ хўжалиги экинларини ва чорва молларини кўнгилли страхование қилиш учун шартнома тузишдан бош тортадилар.

Масалан, Юқори Чирчиқ районидаги «III Интернационал» колхозининг правлениеси 1958 йилда пахта экинларини кўнгилли страхование қилиш учун шартнома тузишдан бош тортди. Натижада нима бўлди? Колхознинг 860 гектар майдонидаги ғўзани кузда совуқ уриб кетди. Колхоз кўрган зарари учун мажбурий страхование юзасидан фақат 490 минг сўм олди. Ваҳоланки, шу райондаги пахта экинларини кўнгилли тартибда страхование қилдирган «Ленинизм» колхози 512 гектар ердаги совуқ урган ғўзаси учун давлат страхованиеси органидан бир миллиондан кўпроқ ҳақ олди. Бу кимга фойда-ю, кимга зарар! Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Пахта экинларини кўнгилли тартибда страхование қилиш учун шартнома тузишнинг муддати жуда қиска. Амалдаги қоидага мувофиқ давлат страхование органлари пахта экинларини кўнгилли тартибда чигит экилмасдан олдин страхование қиладилар.

Ҳозир республика давлат страхование органлари 1959 йилда етиштириладиган ҳосил юзасидан экиладиган барча қишлоқ хўжалик экинларини страхование қилиш учун шартнома тузмоқдалар. Пахта экинларини кўнгилли тартибда страхование қилдирмаган колхоз правлениелари фурсатни қўлдан бой бермасдан, чигит экиш бошлангунча давлат страхование органлари билан ўз вақтида шартнома тузишлари лозим.

Қишлоқ хўжалик экинлари табиий офатлардан нобуд бўлса ёки зарарланса, колхоз правлениелари кўпи билан беш кун ичида давлат страхование органларига хабар қилишлари лозим. Бу, давлат страхование ходимларининг кўрилган зарарни ва страхование тўловларини ўз вақтида, тўғри аниқлашлари учун катта ёрдам беради.

Қишлоқ хўжалик экинлари страхованиесини ўз вақтида ўтказайлик, давлат страхованиесини социалистик мулк ҳамда меҳнаткашлар шахсий мулкларининг ҳақиқий қўриқчисига айлантирайлик.

Ф. МЕНЬШИКОВ,
Ўзбекистон давлат страхование бош Бошқармаси бошлиғининг ўринбосари.

УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ ИШИНИ ТУБДАН ЯХШИЛАЙЛИК!

Хўрандаларни лаззатли ва хилма-хил овқатлар билан таъминлаймиз

Саноат моллари бозорида янги қурилган бинода ошхона очилганига уч йил бўлди. Ўша вақтда ошхонада фақат уч хил овқат тайёрланиб, ойига 45 минг сўм савдо қилар эди. Ошхона маъмурияти хўрандаларнинг ўсиб бораётган талабларини эътиборга олиб, ошхона, чойхоналарнинг сонини кўпайтиришга алоҳида эътибор берди ва уларнинг сонини 12 тага етказди. 4 та мактабда буфет ҳам ташкил қилинди.

Ҳозир 4 жойда сомса пиширадиган тандир қурилган. Сабзавот бозорида кабобчилик ташкил этилди. Бу ерда хўрандаларга лағмон, манти, лолакабоб тайёрланиб сотилмоқда. Шундай қилиб ошхоналаримиздаги овқатларнинг хили 20 га етказилди. Айниқса уйғур миллий овқатларига бўлган талаб жуда катта. Булардан ташқари, иккита катта тандирда ҳар куни 4 минг дона иссиқ оби нон ёпилиб, истеъмолчиларга сотилмоқда.

Ошхона коллективи истеъмолчиларга маданий хизматни янада кучайтириш учун астойдил ҳаракат қилаётир. Овқатларнинг сифати яхшиланди. Савдо соҳасидаги янги, прогрессив усул ижобий натижа берди. Овқатларнинг хили кўпайиб, хўрандаларимиз сони кундан-кунга ошаётгани туфайли бир ойда 800 минг сўмга етказиб савдо қилмоқдамиз. Коллективнинг ўтган йил 7,8 ўрнига 9 миллион сўм савдо қилиб, топшириқни муваффақият билан ошириб бажаришининг сабаби ҳам шунда. Ошхонамиз коллективи Бутуниттифоқ мусобақасида иккинчи ўринни эгаллади ва кўчма Қизил байроқ ҳамда пул мукофотини олишга сазовор бўлди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Умумий овқатланишни янада ривожлантириш ва яхшилаш тўғрисида»ги қарорини ошхона ходимлари зўр қониқиш билан кутиб олдилар. Қарор бизни овқатлар сифатини яна ҳам яхшилаш, хўрандаларга лаззатли овқатлар тайёрлаб бериб, маданий хизмат кўрсатишга руҳлантирди. Коллективимиз қарорни муҳокама қилиб, ошхона ишини тубдан яхшилаш ва кенгайтириш тадбирларини белгилади.

Овқатларнинг ассортименти яна кўпайтирилади. Шаҳар коопторги ихтиёридаги катта бино ошхонамизга берилди. Бу ерда пармуда цехи ташкил этилади. Хўрандаларнинг энг севиб ейдиган қўшалоқ сомсаси тайёрланади, тандир қуриб оби нон ёпиш йўлга қўйилади. Самарқанд нони алоҳида шуҳрат қозонган. Биз Самарқанд шаҳрига ўртоқ Содиқ Розиқовни юбордик. У пўлати ва осиёйи нонлар ёпишни ўрганиб қайтди.

Асосий ошхона ҳузурида ярим фабрикат кабоб тайёрлайдиган цех ташкил эттанмиз. Бу цех орқали кабоб пиширадиган жойларга маҳсулот етказиб берилади. Партия ва ҳукуматимиз қарорини тўла-тўкис бажариш учун бу цехни янада кенгайтирамиз. Тўй-ҳашам ўтказадиган, фарзандларининг туғилган кунини нишонлайдиган хонадонларга цех орқали яримфабрикат кабоблар етказиб берамиз.

Биз овқатларнинг хилини янада кўпайтиришни мўлжалладик. Хўрандаларимиз бизнинг ошхоналаримизда тайёрланган норин, хасип, қази ва шу каби маҳсулотларни ҳам олиш имкониятига эга бўладилар.

Ошхона коллективи КПСС XXI съезди кўрсатмаларини изчиллик билан амалга ошира бориб, овқатлар сифатини янада яхшилайди, аҳолига хилма-хил ва лаззатли таомлар етказиб беради.

О. ИБРОҲИМОВ,
Октябрь районидаги 14-ошхона директори.

Янги бино қурилиши кечикмоқда

Тошкент экскаватор заводи республикамиздаги йирик корхоналардан бири.

Бугун бизни Э-352 маркали экскаваторлар ва уларнинг запас қисмларини ишлаб чиқараётган ана шу заводда умумий овқатланиш қандай аҳволда эканлиги қизиқтирмоқда.

— Кўриб турибсизки, умумий овқатланиш цехимиз жуда тор. Бу ошхона экскаватор устахонаси ишчиларига хизмат қиларди. Орадан анча вақт ўтди. Устахона завод даражасига кўтарилди, аммо ошхона эса ҳали ҳам ўша-ўша, — дейди ошхона старший бухгалтери Е. М. Волкова.

Биз ишчиларнинг умумий овқатланиш шароитини яхшилаш йўлида бир қанча тадбирларни амалга оширишни, жумладан, цехлар бўйича олдиндан чек ва абонементлар сотишни, таомларнинг хилларини кўпайтиришни, янги электр плиталари ўрнатишни мўлжаллаяпмиз.

— Ошхонанинг торлиги ҳам майли-я, тартиб йўқлигини айтмайсизми? — дейди ишчи-термист А. А. Сирунян. — Цехлар ишчиларининг овқатланиш вақти тартибга солинмаган. Натижада ҳаммамиз бир вақтда овқатланишга чиқиб, навбат кутиб турамиз.

Пировардида умумий овқатланиш масаласи юзасидан завод комитетининг раиси П. А. Морозга мурожаат қилдик.

Янги ошхона биноси қурила бошлаганига бир неча йил бўлди. Ҳозир эса, бу қурилиш бутунлай ташлаб қўйилган. Қачон иш бошланади, қачон фойдаланишга топширилади номаълум. Агар аниқ билишни истасангиз Савдо министрлигидаги раҳбар ходимларга мурожаат қилинг.

Мавжуд ошхонамизда шу ойнинг охиридан бошлаб диэтик бўлим ишга тушади. Бунинг учун Ўзсовпроф 15 минг сўм маблағ ажратди. Бундан ташқари шу кунларда ошхонанинг ўзида сомса ёпиш, печенье, пирог тайёрлаш кенг йўлга қўйилади. Лекин 159- қурилиш тресті янги бинони битказишни ҳамон орқага сурмоқда.

Б. И. ПЕРЕВОЗНИКОВ.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

МЕҲРИБОН ТИШ ДОКТОРИ

Амбулаторияга бир аёл 8 ёшлардаги болани етаклаб келди. Она-бола қабулхонага кирищди.

— Бола тун бўйи ухламай чиқди, тиш оғриғи бояқишни кечаси билан тинчитмади, — деди она. Шу заҳотиёқ бола тиш доктори кабинетига олиб кирилди.

— Жуда яхши бола экан-да, — хушмуомалалик билан гапира бошлади доктор В К. Носирова, — отинг нима?

— Асқар, — деди бола қўрқув аралаш атрофга аланглаб.

Ана шу қисқа суҳбатдан сўнг Асқар махсус креслога ўтиб ўтирди. Носирова тезда оғриган тишни топиб уни синчиклаб текшира бошлади. Махсус асбоблар билан тишни тозалаб, дори қўйди. Орадан бироз фурсат ўтгач, Асқарнинг тиш оғриғи таққа тўхтади. Ҳалигина хавфсираб қўрқиб турган бола энди докторга миннатдорчилик билан тикилди.

— Уч соатдан сўнг овқат ейишинг мумкин, — деди доктор Асқарни кузатар экан.

Шу йўсинда тиш доктори кечгача жуда кўп беморларни қабул қилиб даволайди. Тиш оғриғидан азоб тортган беморлар доктор Носирова кабинетидан шифо топиб чиқиб кетадилар.

В. К. Носирова пойтахтимизнинг Шумилов шаҳарчасига жойлашган 3-амбулаторияда ишлайди. У 25 йилдан буён тиш касалликларини даволаш билан шуғулланиб келади. Тажрибали доктор тиш даволашнинг энг нозик томонларигача яхши эгаллаб олган. У беморларга яхши муомала қилади, уларни меҳр билан даволайди. Шу сабабли ҳам амбулаториянинг таклиф дафтарида Носировага миннатдорчилик билдирган жуда кўп хатлар ёзилган.

Носирова моҳир тиш доктори бўлиш билан бирга актив жамоатчи ҳамдир.

Кўп йиллик ва самарали меҳнатлари учун Носирова бир неча марта Фахрий ёрлиқ ва бошқа мукофотлар билан тақдирланган.

Суратда: тиш доктори В. Носирова ўз иш кабинетида.
Текст ва фото В. Артёмовники.

«Таштекстильмаш» заводи электр цехидаги қизил бурчакда ёш ишчиларнинг маданий дам олишлари учун қулай шароитлар яратилган. Ёшлар унумли меҳнат қилгач, бу ерда газета, журнал ўқийдилар, шахмат-шашка ўйнайдилар. Суратда: цех қизил бурчагида.
В. Салов фотоси.

МИКРОЛИТРАЖЛИ АВТОМОБИЛЬ

Бу йил Запорожьедаги «Коммунар» заводи кишилар шахсий эҳтиёжларида фойдаланадиган микролитражли автомобилларнинг дастлабки партияларини ишлаб чиқаради.

Запорожье автомобили — кичик, мўъжизгина машинадир. У уч ёки тўрт кишилик оилага мўлжалланган. Медицина ходимлари, лекторлар, журналистлар ва бажараётган вазифаси кўпроқ шаҳар бўйлаб юришни талаб қиладиган бошқа касб эгалари учун ҳам бу машина жуда қулайдир.

Микролитражли автомобилнинг баҳоси анча арзон бўлади. Машинанинг вазни ҳам анча енгил. Автомобиль двигатели ҳаво ёрдамида совитилиб туради. Шу сабабли машинада радиатор бўлишига эҳтиёж йўқ. Машинанинг эшигига, ўриндиқлари тагига резина ленталар қўйилган.

Фойдаланиш учун жуда қулай ва мавжуд енгил машиналардан анча арзон бўлган бу машина яқин йиллар ичида кўплаб ишлаб чиқарилади.

А. ВИШНЕВСКИЙ,
инженер.

ЎЗИГА ЎЗИ ХИЗМАТ ҚИЛИШГА КЎЧДИЛАР

Мактабларни қайта қуриш ҳақида Қонун қабул қилингач, ҳамма ерда ана шу тадбирни амалга ошириш учун қизғин ҳаракат бошланиб кетди. Кўпгина мактабларда ўқувчилар ўзига ўзи хизмат қилишга кўчмоқдалар.

Масалан, Калинин районидаги 12-ўрта мактабда дарслар тамом бўлгач, ҳар бир синфдаги навбатчи ўқувчилар ўз синфининг полини ювиб, парта ва ром ойналарини артадилар. Буларнинг ишларини эса навбатчи ўқитувчилар кузатиб боришади. Ўқувчилар ўз синфларини озода тутиш, ҳар бир ишни ўзлари бажаришга ўрганмоқдалар. Эндиликда мактабда уборшчицага эҳтиёж қолмади.

Т. РАҲИМОВ.

ФИЗКУЛЬТУРА ВА СПОРТ

ШАХМАТ

Яқинда Янгийўл шаҳрида «Пахтакор» кўнгилли спорт жамияти область совети биринчилиги учун шахмат мусобақаси бўлиб ўтди. Унда областимизнинг 12 район ҳамда Тошкент ва Янгиер шаҳарларидан ҳаммаси бўлиб 14 команда қатнашди. Янгийўл район шахматчилари ўйиннинг бошиданоқ лидерликни қўлга олиб, бу устунликни мусобақа охиригача сақлаб қолдилар. Улар 65 имкониятдан 52 очко тўплаб, 1- ўринни эгалладилар. Мусобақада ғолиб чиққан бу командага спорт жамияти кубоги ва 1- даражали диплом топширилди. 2 ва 3- ўринларни Мирзачўл ва Ўртасарой район шахматчилари олдилар.

К. Пардабоев.

ВОЛЕЙБОЛ

Оҳангарон шаҳрида волейбол бўйича область биринчилиги учун мусобақа бўлиб ўтди. Мусобақада Бекобод, Оҳангарон, Олмалиқ ва Тошкент шаҳарларининг энг кучли волейбол командалари қатнашди. Қизғин кураш натижасида Оҳангарон шаҳрининг эрлар ва хотин-қиз командалари биринчиликни олдилар. Уларга Тошкент области физкультура ва спорти комитетининг дипломи топширилди. Шунингдек уларга волейбол бўйича шу йил 12 мартда ўтказиладиган республика биринчилиги мусобақасида қатнашиш ҳуқуқи берилди.

П. Ким.

Телевизор экранида

12 МАРТДА

19.30. Болалар учун рус тилида «Қизиқарли алифбе» деган эшиттириш.
19.50. Халқаро обзор.
20.05. Қишлоқ хўжалик ходимлари учун «Етти йилликнинг биринчи баҳори» деган эшиттириш.
20.20. Сўнгги ахборот.
20.40. Бадиий фильм — «Ярим кечада»

СОВЕТ ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ҲИНДИСТОНДА БЎЛИШИ

АВРАНГОБОД, 9 март. **(ТАСС мухбири).** СССР Олий Совети Президиумининг аъзоси А. А. Андреев, СССР Олий Совети Миллатлар Советининг Ташқи ишлар комиссияси раиси Н. А. Муҳитдинов, Грузия ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари ва ташқи ишлар министри М. И. Кучава, СССР Министрлар Советининг Ташқи иқтисодий алоқалар Давлат комитети аъзоси А. Г. Шереметьев ва СССР Ташқи ишлар министрлиги Шарқи-Жанубий Осиё мамлакатлари бўлимининг мудири В. И. Лихачевлардан иборат Совет Иттифоқи ҳукумат делегацияси бугун эрталаб Бомбай штатидаги Аврангобод шаҳрига келди. СССР нинг Ҳиндистондаги элчиси П. К. Пономаренко, Ҳиндистоннинг СССР даги элчиси К. П. Ш. Менон делегацияга ҳамроҳ бўлиб келдилар.

Аврангободдаги аэродромда Совет ҳукумат делегациясини Бомбай штати ўрмончилик министри Б. Г. Гадхе ва Аврангобод областининг комиссари Г. В. Бедекар кутиб олдилар.

Тушдан кейин Совет ҳукумат делегацияси аъзолари қадимий хинд маданиятининг буюк ёдгорлиги — ғорлардаги Ажанта иҳромларини кўздан кечирдилар. Номи маълум бўлмаган хинд меҳнаткашлари, ҳайкалтарошлари ва рассомлари бизнинг эрамизга қадар иккинчи асрдан тортиб эрамизнинг еттинчи асригача ўтган қарийб 800 йил мобайнида қоятошларни ўйиб, ана шу ғор-иҳромларни қурганлар, уларни жуда кўп ҳайкаллар, нақшлар ва расмлар билан безатганлар. Ўша вақтдан бери 13 аср ўтди. Ажанта эса ҳинд халқи заковатининг буюк далили бўлиб абадий сақланиб қолди.

Ғорлардаги Ажанта иҳромлари кўздан кечириш совет делегацияси аъзоларида катта таассурот қолдирди. Улар қадимий хинд рассомлари ва ҳайкалтарошларининг ажойиб маҳоратидан қойил қолганликларини билдирдилар. Совет делегацияси иҳромларни кўздан кечиргандан кейин Аврангободга қайтиб келди.

Аврангободда ҳукумат делегацияси аъзолари XVIII асрнинг тарихий ёдгорлиги — император Аврангзеб мақбарасини, шунингдек маҳаллий саноат корхоналарини бориб кўрдилар.

Е. ЕГОРОВ.

МАКМИЛЛАН ВА ЛЛОЙД ПАРИЖГА КЕЛДИЛАР

ПАРИЖ, 9 март. (ТАСС). Буюк Британия бош министри Макмиллан ва Англия ташқи ишлар министри Селвин Ллойд Франция ҳукуматининг бошлиғи Дебре ва ташқи ишлар министри Кув де Мюрвиль билан музокаралар олиб бориш учун бугун Парижга келдилар. Макмиллан президент де Голль билан ҳам учрашади.

Париж матбуоти бу музокаралар асосан, Берлин ва Германия проблемаларига бағишланади ҳамда Англия министрлари Совет Иттифоқига қилган ўз сафарларининг якунлари ҳақида Франция раҳбарларига ахборот берадилар, деган фикр билдирмоқда.

ПАРИЖДА АНГЛИЯ-ФРАНЦИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

Г. Макмилланнинг айтганлари

ПАРИЖ, 9 март. (ТАСС). Буюк Британия бош министри Макмиллан ва Англия ташқи ишлар министри Селвин Ллойд Франция раҳбарлари билан музокаралар олиб бормоқ учун бугун Парижга келдилар.

Г. Макмиллан Бурже аэродромида баёнот бериб, баёнотда, жумладан, яқинда бўлиб ўтган Англия-Совет учрашувлари тўғрисида Франция раҳбарларига шахсан ахборот бермоқ учун Франция пойтахтига келганлигини айтди. «Менинг бу сафарим, деди Макмиллан, ўз иттифоқчиларимиз билан маслаҳатлашиш мақсадида қиладиган бир қатор сафарларимизнинг биринчисидир. Мен разведка сафари, деб ном берган сафаримиз вақтида Россияда билиб олганларимизга асосланиб, мана шундай маслаҳатлашиш сафарларини қилмоқдамиз... Менинг фикримча, бизнинг Москвага қилган сафаримиз, шунингдек Парижда, сўнгра, Боннда, Оттавада ва Вашингтонда олиб бораётган музокараларимиз шундан сўнг ўтказилиши лозим бўлган кенгроқ миқёсдаги халқаро музокараларга асосий тайёргарликнинг таркибий қисмидир...»

Менинг Совет Иттифоқига қилган сафарим, деб давом қилди Англия бош министри, шахсан менинг ўзим учун катта қимматга эга бўлди, чунки бу сафар Совет ҳукуматининг позицияси билан кенгроқ танишиб олишимга имкон берди. Ҳеч бўлмаганда, асосий модда устида бамаслаҳат бир фикрга келинди: Берлин масаласи, Германия масаласи ва шу каби кечиктириб бўлмайдиган масалалар музокаралар олиб бориш йўли билан бартараф қилиниши лозим, деган фикрга руслар рози бўлишди. Албатта, биз битимга келишдан ҳали жуда узоқдамиз, биз фақат музокаралар олиб борилиши зарурлигинигина келишиб олдик... Кўпгина муҳим проблемалар бўйича Шарқ билан Ғарб ўртасида ҳали анчагина келишмовчиликлар бор. Айни вақтда, деди пировардида Макмиллан, совет раҳбарлари музокаралар ва мунозаралар олиб боришга тайёр эканликларига аминман. Шу муносабат билан Макмиллан «Ғарб ўзаро маслаҳатлашишга киришади» деб истак билдирди.

Франция ҳукумати резиденциясида бўлган зиёфат вақтида Франция ва Англия вакиллари бир-бирлари билан умумий тарзда фикрлашдилар, бу музокара вақтида, жумладан, Макмилланнинг яқинда СССРга қилган сафари ҳақида гаплашилди. Зиёфатдан сўнг ҳар иккала мамлакат ҳукуматларининг бошлиқлари сиёсий музокаралар олиб боришга киришдилар. Бу музокараларда Франция ва Англиянинг ташқи ишлар министрлари, шунингдек ҳар иккала мамлакатнинг экспертлари қатнашмоқда.

Ироқда ҳукуматга қарши фитна очилди

БАҒДОД, 9 март. (ТАСС). Ироқда ҳукуматга қарши янги фитна очилди. Газеталарда полковник Абдил Ваҳоб Шаввофни Мосул районида жойлаштирилган 5-бригада командири вазифасидан олиб ташлаш тўғрисида ва бу вазифага бригадир Юнус Муҳаммад Тоҳирни тайинлаш тўғрисида ҳукумат декрети эълон қилинди. Полковник Шаввоф «мамлакат манфаатларига қарши ажнабийлар билан ҳамкорлик қилишда, шунингдек Ироқ Республикасининг хавфсизлигига қарши фитначилик фаолиятида» айбланмоқда.

Маълум бўлишича, Шаввоф қочиб кетишга муваффақ бўлган. Қочоқни қўлга туширган кишига 10 минг динар миқдорида мукофот берилади.

Ҳукуматга қарши янги фитна очилиши муносабати билан бугун Бағдодда бош министр Қосимни қўллаб-қувватлаб кўп кишилик намойишлар ўтказилмоқда.

Эрих Кох ўлим жазосига ҳукм қилинди

ВАРШАВА, 9 март. (ТАСС). Варшавада немис ҳарбий жиноятчиси Эрих Кох устидан олиб борилган суд тамом бўлди.

Айбнома, жуда кўп ҳужжатлар, гувоҳларнинг берган маълумотлари поляк, белорус, украин халқлари ва бошқа халқларнинг жаллоди Эрих Кох ҳукмронлик қилган территорияда гитлерчиларнинг қилган қонли ёвузликларини, тинч аҳолини оммавий равишда ўлдирганликларини тўла равишда фош қилди.

Суд Эрих Кохни ўлим жазосига ҳукм қилди.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

„Бизнинг кўча“

Кейинги йилларда адабиётимизда, шу жумладан болалар адабиётида ҳам жуда кўп оригинал асарлар ёзилди, янги-янги ҳикоя ва шеър тўпламлари пайдо бўлди. Шоир Шуҳратнинг «Бизнинг кўча»[1] китоби болаларга бағишланган ана шу тўпламлардан биридир. Бу тўпламга киритилган шеър ва балладалар тематик жиҳатдан турлича бўлиб, уларда автор навқирон авлоднинг қувноқ ҳаётини — ўй ва хаёлини, ҳис ва ҳаяжонини, орзу ва умидини, ҳаракат ва интилишини бадиий образларда ифодалаб беришни мақсад қилиб қўйган.

Шонли Октябрь кунларида бахт учун мардона курашиб, ҳалок бўлган боболар ишига содиқ қолган кичик ўринбосарлар, улуғ жангларни босиб ўтган оталар ботирлигини ҳавас қилган ёш ватанпарварлар; меҳнатда катталарга кўмаклашаётган, ўз ўлкасини ва унинг табиатини севиб ўрганаётган мичуринчи ўқувчилар, илғор пионерлар — буларнинг ҳаммаси тўпламдаги асарларнинг қаҳрамонларидир; шуларнинг фаолияти шоирга илҳом бағишлайди.

Тўпламга киритилган шеърларнинг аксарияти воқеабанд шеърлардир. Оддий бир адабий фактдан, «кичик» мавзудан тугал умумлашмаларга бориш, яъни кичик қиссадан катта ҳисса чиқариш Шуҳрат поэтик асарларининг яхши томонларидан биридир. Шоирнинг бу фазилати «Қалдирғоч», «Физкультурачи», «Альбом» шеърларида, «Кекса коммунист ҳикояси», «Менинг ўртоғим» балладаларида кўзга яққол ташланади. «Қалдирғоч» шеърида Кашмир боғидан қалбига куй олган, улуғ ҳинд еридан азиз салом келтирган қушчани олқишлаш билан кичик қаҳрамоннинг меҳнатсевар ҳинд халқига бўлган меҳру-муҳаббати ифодаланади. «Альбом» шеърида жонажон ўлкамизнинг сиймоси, ҳур Ўзбекистоннинг ажойиб манзараси улуғланади:

Ер юзига донг таратган
Пахтазор ерлар.
Шон-шуҳрати элни тутган
Пахтакор эрлар.
Охир бизга таслим бўлган
Ўжар Мирзачўл.
Хоразмга кириб борган
Янги темир йўл.

«Мен бобомга содиқман», «Аъло ўқи», «Ёш пионерлар қўшиғи», «Меҳмон арча», «Олма» шеърлари ҳам олинган теманинг конкрет очиб берилиши ва тилининг соддалиги, ритмининг равонлиги билан киши эътиборига сазоворди́р. Буларда бахтиёр болаликнинг илиқ нафаси сезилиб туради.

Тўпламдан бешта баллада ҳам жой олган. Шоир «Кекса коммунист ҳикояси», «Менинг ўртоғим», «Бобо ва набира» балладаларида жанр талабларига риоя қилган ҳолда илгари сурилган ғояни бадиий ифодалай олган.

Шоир «Кекса коммунист ҳикояси»да кичик бир эпизод орқали улуғ В. И. Лениннинг ўлмас сиймосини гавдалантириш билан ёш авлодни Ильич каби сезгир, камтарин, дўстларга меҳрибон бўлишга, доҳи берган бахт байроғини баланд кўтаришга чақиради.

«Менинг ўртоғим» балладаси ҳам ғоят қизиқарлидир. Унда шоир ватанпарварлик ва дўстлик мотивларини ихлос билан куйлайди. Балладада икки дунё — социализм билан капитализм дунёси контраст қўйилиб, америкача демократия ва озодликнинг сохталиги фош қилинади. Асардаги негр қиз Лилининг образи анча тўла чизилган. Биз уни турли ҳолатда кўрамиз. Лили баъзан ўз юртини кўмсаб соғинади. Шунда унинг дўсти Лилига бундай дейди:

Сенинг қора халқингнинг ҳам
Бахтли куни яқиндир.
Боқ уфққа, у кўринган
Озодликдан ёлқиндир!

Шоир Шуҳратнинг асар ғоясини очишда, ўз фикрини ўқувчига етказиб беришда бадиий тасвир воситаларидан, диалоглардан ўринли фойдалана олишини хитой халқининг янги турмушини қутлашга бағишланган «Бобо ва набира» балладаси мисолида ҳам кўриш мумкин. Асар қаҳрамони бобо эски дунё ҳақидаги ҳикоясини тугатиб, ер-сув меҳнаткашларга берилган мамлакатда эркин-бахтиёр ўсаётган набирасига чаманзорларда капалаклар қувлаб, гуллар теришни буюрганда, қиз ҳам ўз орзусини айтади. Мана, уларнинг содда диалоги:

— Энг яхшисин келтираман
Сизга, дадамга.
— Асрамоқни унутма, бахт —
Берган одамга.

Бу сўзларни мазкур китоб учун эпиграф деб ҳисоблаш мумкин. Инсонга бахт берган Коммунистик партияни улуғлаш, боболарнинг шон-шуҳратини қадрлашга чақириқ тўпламнинг асосий идеяларидан биридир.

Тўпламда юқоридаги ижобий томонлар билан бирга унинг ғоявий-бадиий қимматига путур етказган моментлар ҳам бор. Бу нарса айрим шеърларда учраган қуруқ тасвирга берилиб кетишда (бунга «Оила», «Мўъжиза», «Дўстлик гули» шеъри ва «Сирдарё» балладаси мисол бўлади), конкретлик ўрнини ҳиссиз умумий гап эгаллашда («Бизнинг кўча», «Суворов», «Куз» шеърлари), фикр изчиллигининг бузилишида («Икки рассом», «Онасини яхши кўрган бола», «Қушлар») кўринади. Масалан, «Оила» шеърини олиб кўрайлик. Унинг икки тўртлигида Сатторнинг отаси уйқудан уйғонганлиги ва шаҳарда ишлашлиги хабар қилинса, учинчи тўртликда Саттор онасининг ордени борлиги айтилади. Ниҳоят навбатдагиси бундай:

Бир оз ўтгач тонг отар,
Уйғонар бизнинг Саттор.
Чойни ичиб, кийиниб,
Кейин мактабга кетар.

Бу оддий жумлалардан шоирнинг қандай мақсад кутганлиги номаълум. Кейинги мисраларда онанинг уйғониши, якунда уларнинг бирин-кетин уйга қайтишлари тасвирланади. Кўриниб турибдики, бунда на бадиийлик ва на шеър бутунлигини таъминловчи стержин бор. «Сирдарё» балладаси эса тема эътибори билан янгилик эмас. Бунинг устига унда шоирнинг диққати олинган объектга қаратилмасдан ГЭСлар ва чўллар тасвирига ўтиб кетгани учун асар жуда чўзилиб кетган. Натижада шоир:

Хулласи бу Фарҳод ГЭС
Жуда каттакон ГЭСдир.
Унинг қувват юриши
Учган ўқдан ҳам тездир. (78-бет)

каби руҳсиз, қайтариқ мисралар яратишга мажбур бўлган. Шунингдек, умумийлик биринчи планга чиқиб қолган шеърларни ўқиб, шоир тилга олган объектни аниқ ҳис қила олмаймиз, у ҳақда маълум тасаввур ҳосил қилолмаймиз. Ахир:

Бизнинг кўча кўп донгдор,
Завод, мактаб унда бор.

каби умумий гаплар ўлкамиз кўчаларининг тасвири бўла оладими?!

Шуҳрат шеърларида такрорий моментлар кўп эканлигини ҳам таъкидлаш керак. Бу ҳол бадиий тасвир воситаларининг, шеърий банд ва ибораларнинг такрорида учрайди. Натижада қаҳрамоннинг тили жуда сийқалашиб кетади. Масалан:

Раҳмат айтсин эл-юрт ҳарчоқ
(«Аъло ўқи»)
Суръатнинг бу хизматига
Кўп раҳмат дедик («Альбом»)
Раҳмат дейди халқимиз
(«Ёш пионерлар қўшиғи»)
Биз топширган мўл ҳосилдан
Раҳмат ёғди юрту элдан
(«Пилла»)
Кейин раҳмат айтасиз,
Наъматакка бир куни.
«Жуда яхши!» деб Нодир
Раҳмат айтмоқ бўлади.
Минг раҳматга кўмамиз.
(«Дўстлик гули»)
Раҳмат ўғлим, кўп яша!
Ҳамон тилида раҳмат.
(«Одобли бола»)
Раҳмат, деди кеккайиб.
Раҳмат дегинг келади.
(«Олма») ва ҳоказолар.

Бу каби нуқсонлар китобда анчагина бор. Бироқ булар шоир талантининг ожиз томони эмас, балки шошма-шошарликнинг оқибатидир. Булардан ташқари тўпламда бошқа камчиликлар ҳам мавжуд. Чунончи у бадиий жиҳатдан яхши безалмаган. Китобдаги иллюстрациялар (рассом А. Циглинцев) кўпинча шеърларнинг мазмунидан келиб чиқмайди, бинобарин, улар тўпламнинг ғоясини очишга бевосита ёрдам бермайди. Масалан, Навоий ҳайкалининг иллюстрацияси икки жойда келтирилган. Ваҳоланки, бу ҳақда тўпламда ҳеч қандай гап йўқ. Муқовадаги расмнинг бўёқлари чаплашиб кетган, биринчи планга кишилар эмас, балки қубба-столбалар чиқиб қолган. Бу фактлар болаларга мазмундор ва чиройли китоблар яратишда ёзувчи ва шоирларимиз билан бир қаторда рассом ҳамда нашриёт ходимлари зиммасига янада жиддий меҳнат қилиш масъулиятини юклайди.

Хулоса қилиб шуни айтиш керакки, «Бизнинг кўча» тўплами, ундаги айрим камчиликлардан қатъий назар шоир Шуҳратнинг бахтиёр болаларимизга муносиб асарлар ярата олишидан далолат беради.

Н. ЁҚУБОВ.

[1] ШУҲРАТ, **«Бизнинг кўча»** Ўзбекистон ССР Давлат бадиий адабиёт нашриёти, Тошкент, 1957 йил, редактор Қудрат Ҳикмат.

ТОШКЕНТНИНГ томоша залларида

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 11/III да **Ганг дарёсининг қизи,** 12/III да **Юрак ёнмоғи керак** (декада ҳисобот спектаклларининг бошланиши).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 11/III да **Зафар,** 12/III да **Нурхон** (декада ҳисобот спектаклларининг бошланиши).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 3 бўлимда **янги программа.** РСФСР халқ артисти **Ирина Бугримова** қўл остидаги **«Ўн арслон»** аттракционининг давоми. Якшанба куни **3 марта томоша** кўрсатилади (кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да).

«ВАТАН» — кеч соат 7 да янги кенг экранли фильм **Ер планетасидаги инсон.**

«ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **ЧП (Фавқулодда ҳодиса)** номли киноповестнинг 1-серияси.

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА

Москвада бўлиб ўтган Ўзбекистон ССР санъати ва адабиёти декадасидан қайтиб келиш муносабати билан

ҲИСОБОТ КОНЦЕРТЛАР ВА СПЕКТАКЛЛАР

12, 13, 14 ва 15/III да кечқурун — **Катта концертлар** (Москвадаги якунловчи концерт программаси бўйича).

15/III да кундуз — **Жизель.**

17/III да — **Зайнаб ва Омон.**

18/III да — **Дилором.**

19/III да — **Маскарад.**

20/III да — **Улуғбек.**

21/III да — **Майсаранинг иши.**

22/III да — кундуз **Майсаранинг иши,** кечқурун **Орзу.**

24/III да **Дилором.**

Билетлар сотилмоқда.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34, **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808. 136. Совет қурилиши бўлими 136 Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 137. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 29040, Эълонлар бўлими — 23142.

Р-06102. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Б-1548.